Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...тэмнай 1921 оной ...брьиин 21-һээ гарана | № 251 (16774) | 1984 оной ноябриин 1, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

...ЭГЭДЭЛЭЭ, ХАРИЛСААГАА БЭХИЖҮҮЛГЫН ЗАМААР

...АВАНА. (ТАСС). Коммунис ...и хүдэлмэришэнэй пар...удай хүтэлбэри доро со...ис хани нэгэдэлтэ аха ... оронууд социализм, ком...изм байгуулгада элитэ ехэ ...лтануудые түйлажа байн... Дээдэ тушаалта хүтэлбэ...эдэй хабаадалгатайгаар ...а оной июнь һарада ...вада болоһон СЭВ-эй ...үүн-оронуудай Экономиче... зүблөөн эб найрамдалай ...үгжэлтэ дэбжэлтын аша ...а социалис экономиче... харилсаае хүгжөөн гүнзэ...үүлхэ, хоорондохи харил... холбоогоо бэхижүүлхэ ...лтэ шухала шата боло... байгаа. Экономическа ...лсан туһалалсалгын Со...й сессиин Кубын Респуб...ын ниислэл хотодо нээг...эн XXXIX заседани дээрэ ...номическа зүблөөнэй ...дхэбэринүүдые бодото ...эрэнь бэелүүлгын түрүү... дүнгүүд, мүнөөнэй эрхэ ...лада СЭВ-эй гэшүүн-оро...ай али бүхы харилсаа ...ооге саашадань нарижуу... һайжаруулгын хараа тү... тухай хөөрэлдөөн бо... байна.

...СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай, ... Югославиин делегаци... сессиин хүдэлмэридэ ...ведена. Хэдэн оронуудһаа ...лагшад ерэнхэй.

...убын Компартиин ЦК-гай ...эги секретарь, Кубын ...ублихын Гүрэнэй Соведэй ...Министрнүүдэй Соведэй Тү...үлэгшэ **Ф. Кастро** заседа... нээхэдээ, сессидэ хабаа...дые халуунаар амар...ба.

...ын дэлхэй дээрэ дайнай ...үй илангаа үргэдэжэ бай..., Латиин Америкэдэ, Ка...бын бассейндэ империа...үүдай буу зэбсэгээр доб...н аюулай тохёолдуулаг... байхада, Гаванада засе... үнгэргэгдэжэ байна гэ...рэ хэлээ. Американ за...анай «һанаа тэгшэлһэн» ...удые хэлэжэ байгаашье ..., Сагаан байшан буу зэб...ые үрдилдэн бүтээхэ ...н хараа шэглэлээ хубил...үй байһаар.

...э тушаалта хүтэлбэри...эдэй хабаадалгатай СЭВ-...гшүүн-оронуудай зүблөөн ...ай Москвада болоо һэн. ...ериализмын бүлэгөөрхи... нэн түрүүн американ ...ериализмын бэелүүлжэ ...ай эээрхэг түримхэй, хё...оо зүришэлдөөнэй поли...е тэрэнэй мэдүүлгэ до... эрид буруушааажа, тэ...э шиидхэхы шанга ха...охилто үгтэһэн байгаа. ...ай аюул тохёолдуулжа ...шье һаань, социалис ...уд эб найрамдалта по...аа залан сэхээр бэе...а.

...улгүй байдалаа хангаха ...огтойгоор НАТО-гай бү...эй гүрэнүүдэй хилэ...дүтэ оршодог СЭВ-эй ...ондохи гэшүүн-оронууд ...р дайда дээрээ ядерчэ ...ловконуудтай ракетэ...ые тодхуулан табюулха ... болоо һэн. Москвада ...он зүблөөн дээрэ тэдэ... эб найрамдал хангахые ...э байһанаа баталаа бэ... Ушарынь юуб гэхэдэ, ...ай тэдэнэй ажал ябуул...элбэришэгүи гол ёһон...о.

...эн жэлэй хугасаа соо, ...оодо мүнөөшье манай ... аралые тойруулаад ... түримхэй һуралсал...гэргэгдэжэ байна гэ... хэлэгшэ тэмдэглээ. ... Штадуудай хуули ...лимтаран эээмдэһэн ...зар дайда болохо ...тахи США-гай сэ...за бидэнэртэ саг ...ул тохёолдуулна. ... һаань, Кубын де... асуудалнуудые ...иин заседани дээ... элсэхэ гэнэ бэшэ. ...иалис оронуудай ... харилсаае саа...өөлгын асуудал...үбшэн хэлсэгдэхэ

... Договорой оро...ирамдал хангаха ... тодорхойлһон ...зүүлгые дэмжэ... ЦК-гай Гене...тарь, СССР-эй ...дэй Президиу... К. У. Черненко ... Советскэ Сою...идалта полити...эдөөр һайшаа... Кастро мэдүү...эд

...хэдхэхэ комите...э, Кубын Рес...истрнүүдэй Со...гшын орлогшо ... сессиин XXXVII ... заседанинуудай ...ономическа Ха...алсалгын Сове...эн ажал ябуулга тухай СЭВ-эй гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэл хэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Н. А. Тихонов** сесси дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Константин Устинович Черненкын даалгабарие дүүргэжэ, энэ заседанида хабаадажа байһан бүхы хүнүүдтэ тэрээнһээ үнэн зүрхэнэй амаршалга, үрэ түгэсөөр хүдэлхэ һайн һайхан хүсэлэнгүүдые таанадта дамжуулжа байһандаа сэдьхэлээ ехээр хананаб гэжэ тэрэ хэлээ.

Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй энэ сесси шухала удха шанартай байна гэжэ Коммунис парти, Совет правительство тоолоно.

СЭВ-эй оронуудай правительствануудай толгойлогшонор бүмбэрсэг дэлхэйн баруун хубидахи түрүүшын социалис гүрэнэй ниислэл хотодо — Гаванада түрүүшынхеэ уулзажа байна. Энэ хадаа гайхамшагта ушар баримта болоно. Тэрэ социалис хани нэгэдэлтэ оронуудта бүхы дэлхэй дээрэ Кубын нэрэ хүндын ургажа байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Социализм байгуулгада, революционно түйлалтануудые хамгаалгада шэнэ гайхамшагта амжалтануудые түйлахыень Кубын алдарта Коммунис партида, баатар габьяата Кубын арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Социалис гүрэнүүдэй делегацинуудһаа гадна хэдэн хүгжэжэ байгаа оронуудай, уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд манай сессиин хүдэлмэридэ хабаадана. Энэнь Соведэй сессинүүдтэ һайн ёһо заншал болонхой. Энэнь социалис хани харилсаата оронуудай нэрэ хүндын дээшэлжэ, бүхы дэлхэй дээрэ манай хамтын эмхиин ажал ябуулгаар улам ехээр һонирхожо байдаг тухай элирхэйлэн гэршэлнэ.

Энэ хадаа нэн түрүүн социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай олон янзын зохёон байгуулхы ажал ябуулгын, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада тэдэнэи эсэшэ сусашагүй тэмсэлэй үрэ дүн болоно. Уласхоорондын хэрэгүүдтэ үнэн сэхэ политика бэелүүлхын түлөө тэмсэдэг байгаабди, мүнөөшье тэмсэнэбди, экономическа талааран хизаарлаха ябадал бидэнэртэ яашье таарахагүй байна. Бидэнэртэй адли тэгшэ, али алиндань ашатай туһатаи харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн байһан бүхы гүрэнүүдтэй холбоо барисаатайгаар ажаһуухаар бэлэмбди.

Дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар байгша оной июнь һарада Москвада үнгэргэгдэһэн Экономическа зүблөөнэй шиидхэбэринүүд дотор аха дүү партинуудай ба гүрэнүүдэй иимэ хараа шэглэл бодото бэелэлээ олоһон байна. Энэ зүблөөн манай оронуудай экономическа ба социальна саашанхи хүгжэлтын программые тодорхойлһон, социалис байгуулалтада тэдэнэй харилсан ажаллалгые бэхижүүлхэ программа хараалһан байгаа.

Экономическа зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар партийна, совет болон ажахын органуудай тодорхой зорилгонуудые хараалһан тогтоолые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба.

Манайда партиин XXVII съездэ бэлэдхэлэй үедэ зүблөөнэй захяа заабаринууд хэраада абтаха байна. 1986—1990 онуудта, мүн 2000 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд дотор тэдэ бодотоор бэелүүлэгдэхэ юм.

Хани харилсаата оронуудай экономико саашадань хүгжөөхын, тэдэнэй нэгэдэл болон жагсаалые бэхижүүлхын аша туһада социалис экономическа харилсаанай арга боломжонуудые улам үргэнөөр хэрэглэхэ талаар СЭВ-эй оршондо, мүн хоёр талын үндэһэ һуури дээрэ хүдэлмэреэ эдэбхижүүлхэ гээшэ тон шухала гэжэ тоолонобди. Зохихо заабари зүбшэлнүүд манай албан зургаануудта үгтэнхэй.

Үнгэрһэн үе соо СЭВ-эй оронуудай социально-экономическа хүгжэлтэдөө горитой ехэ үрэ дүнгүүдые түйлаһаниинь арсашагүй.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула совет арад оролдосотойгоор ажаллана. Хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха хэмжээнүүдые абаһа-

СЭВ-эй сессиин XXXIX заседани

най ашаар, совет хүнүүдэй шэн габьяата зохёохы хүсэлэл оролдолгонуудаар ороной экономическа хүгжэлтын эршэ дэлисэ түргэдхэгдөө. Табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй турша соо 3 процент болоһон һаань, 1983—1984 онуудта промышленна үйлэдбэриин жэлэй дунда зэргын ургалта 4 процентһээ дээшэ гараһан байна.

Эршэдхэлгын эрхэ нүхэсэлнүүдэй ашаар эдэ бүгэдын түйлагдаһаниинь илангаяа шухал удха шанартай. Манайда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 90 гаран процент абтаһан байгаа. Элшэ хүсэ, түүхэй эд, материалнуудые гаргашалга бага болоо.

Эдеэ хоолой программые бэелүүлхэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдана. КПСС-эй ЦК-гай һаяхан болоһон октябриин Пленум Газар тариалангые шанаржуулан һайжаруулгые хүгжөөхэ удаан болзорой программые һайшаагаа. Энэнь орон дотор эдеэ хоолой нөөсэнүүдые тогтууритайгаар ехэ болгохо зорилгоор эдэ газарые һайнаар ашаглаха талаар шэглүүлэгдэнхэй байна.

Социальна хэмжээ ябуулгануудай программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Манай бэшэ, харин империализмын хархис хүсэнүүдэй гэмээр уласхоорондын байдалай орёо түгшүүрилтэй боложо байхада, Советскэ Союз хани харилсаата гүрэнүүдэй өөһэдыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулан, оронойнгоо оборонно хүсые бэхижүүлхын тула горитой ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха баатай болоно. Гэбэшье иимэ эрхэ байдалда арад зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха байнабди.

Хани харилсаата бусад оронуудай амжалтатайгаар урагшаа дабшажа ябаһыень сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди. Тэдэнэй арадай ажахы улам бүри тогтууритай һайнаар хүгжөөгдэнэ, гадаадын оронуудтай үргэнөөр худалдаа наймаа хэнэ. Табан жэлэй эхинэйхидэ орходоо, һүүлэй хоёр жэл соо СЭВ-эй оронуудай хамтын национальна доход ургаһан байна.

Тэдэнэй холбоо барисаагаа бэхижүүлгэ хани нэгэдэлтэ оронуудай туд бүхэнэй ажахые хүгжөөлгын эгээл шухала нүхэсэл болоно. Хамтын хүсэлэл оролдолгонуудаар ажахын томо ехэ объектнүүд баригдаа, мүнөөшье баригдажа байна, үйлэдбэриин ба эрдэм-техникын хамжаан хүгжөөгдэнэ, оронуудай хоорондохи худалдаа наймаанай эрьесэ тогтууритайгаар дээшэлүүлэгдэнэ.

Энэ сесси дээрэ бидэнэй зүбшэн хэлсэхэ шэнэ табан жэлнүүдэй түсэбүүдые зохилдуулан табилга тэрэниие бэелүүлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай.

Хамтын түсэблэлгын ажал ябуулгын удха шанар баяжуулагдана. Тэдэнэр удаан болзорой шэнжэтэй асуудалнуудта хабаатай байна. 2000 он хүрэтэрхи үеын харилсаанай программануудта хэдэн оронууд гараа табиһан гү, али тэдэниие зохёон абажа байнхай. Үйлэдбэриин байгууламжа нарижуулан һайжаруулагдана.

Тодорхойлбол, бодото ажал ябуулгада түсэбүүдые тааралдуулан табиха гээшэ манай оронуудай экономическа политика бэелүүлгын, арадай ажахын шухала асуудалнуудые ашаг үрэ ехэтэйгээр шиидхэхын тула тэдэнэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлгын шухала эрхэ нүхэсэл болоно.

Энэ ушар нэн түрүүн түлишын-түүхэй эдэй асуудалда хабаатай байна. Аха дүү оронуудай туд бүхэнэй хүсэлэл оролдолгонуудые гаргажа байгаашье һаань, манай харилсаа холбоон тэдэниие шиидхэлгэдэ горитой хубитаяа оруулна. Түсэбүүдые зохилдуулан табиха үедэ энэ талаар бүлэг хэмжээнүүд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Хани нэгэдэлтэ оронуудта нефть болон бусад олон түүхэй эд бараа эльгээхээр, байгаалиин газ болон электрын элшэ хүсэ дамжуулан үгэлгэеэ ехэдхэхээр бэлэн байһан тухайдаа Советскэ Союз баталба.

Хэдэ хэдэн ехэ хэмжээнэй проектнүүдые хамтаараа бэелүүлхэбди. 13 миллион шахуу тонно түмэрэй рудагай окатыш үгэхэ хүсэтэй Кривой Рогой ашагта малтамал шаржуулгын комбинадые барилгада аха дүү оронуудай хабаадалсажа байһан тухай генеральна хэлсээндэ гар табигдаа. Ямбург—СССР-эй баруун хилэ гэһэн газай хоолой сорго барилга, Каспиин далай шадархи нэбтар газарай нефть болон газай ашагта малтамалнуудай хэбтэшые ашаглалга ехэ удха шанартай байха юм.

Түлишэ болон түүхэй эдэй нэмэлтэ нөөсэнүүдые ашаглалгада оруулха арга олгоһон объектнүүдые тэдэнэй газар дайда дээрэ байгуулха талаар харилсаа холбоо тогтоохо тухай СЭВ-эй бусад оронуудай дурадхалнуудые дэмжэнэбди. 2000 он болотор атомна электростанцинуудые бариха, атомна станцинуудые дулаагаар хангаха, СЭВ-эй оронуудай нэгэдэмэл электрическэ сетьнүүдые саашадань үргэдхэхэ программанууд хани нэгэдэлтэ оронуудай элшэ хүсые бэхижүүлгэдэ ехэ алхам болохо байна.

Түлишын-түүхэй эдэй нөөсэ баялигуудые али бүхы талаарнь алмалгада горитой анхаралаа хандуулха шухала гэжэ Экономическа зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ һэн.

Эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха гээшэ манай ниитэ экономическа стратегиин гол хубинь болоно. 2000 он хүрэтэрхи үедэ эрдэм-техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын комплексно программа бэлдэхые Экономическа зүблөөн дээрэ үгэеэ ойлголсоо һэмди. Тэрэниие зохёон бэлдэжэ эхилээбди.

Табан гол шэглэлые—электроникые, комплексно автоматизациие, атомна элшэ хүсые, шэнэ түхэлэй материалнууд болон технологие, биотехнологие энэ программын үндэһэ һуурида табихые манай оронууд үгэеэ ойлголсоһон байгаа. Тэдэнэй зарим зүйлнүүдээрнь харилсаа холбооной генеральна хэлсээнүүд, программанууд баталагдан абтанхай. Тэдэ научна, конструкторска ба үйлэдбэриин коллективүүдэй ажал ябуулгые нягта холбоотойгоор эмхидхэхые хараална.

Аха дүү оронуудай хэрэглэмжэнүүдые хараада абан, Советскэ Союз ашаа тээхэ-зөөхэ ба металл болбосоруулха үндэр бүтээсэтэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые, граждан авиациин техникэ, харгы барилгын машинануудые, тракторнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо юм. Нефтиин болон газ олзоборилгын промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые суднануудые, электровозуудые, вагонуудые, тусхай автотранспорт, мүн тэрэшэлэн хүдөө ажахын техникые СЭВ-эй оронуудһаа ехээр худалдажа абаха гэжэ бидэ өөһэдынгөө ээлжээндэ найданабди.

Түсэбүүдые тааралдуулан табихадаа, манай оронуудай арадуудай һуудал байдалые һайжаруулха асуудалнуудта ехэ анхаралай хандуулагдадаг баримтые һайн гэжэ бидэ сэгнэнэбди. Хүдөө ажахын материально-техническэ бааза бэхижүүлхэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудые шэнээр түхеэрхэ талаар ехэ хэмжээ ябуулганууд зүбшэгдэһэн байна.

Вьетнамтай, Кубатай ба Монгол оронтой харилсаа холбоо гүнзэгыруулхэ тухай Экономическа зүблөөнэй хараа заабаринуудые бэелүүлхэ гээшэ түсэбүүдые тааралдуулан табилгын шухала шэглэл гэжэ бидэ тоолонобди. Эдэ оронууд мүнөөнэй экономикын үндэһэ һуури байгуулна, социалис индустрижүүлгын таарамжатай арга замуудые бэдэрнэ. Түүхэтэ удха шанартай энэ хэрэгтэнь туһалха гээшэ манай хамтын интернациональна уялга мүн.

СЭВ-эй Европодохи оронуудтай тэдэнэрэй экономическа хүгжэлтын хэмжээе байн байн тэгшэдхэхэ, арадай ажахые тогтууритайгаар хүгжөөхэ болон ажалай уласхоорондын социалис хубаарилгада бүри эдэбхитэйгээр оролсохо эрхэ байдал байгуулгада шэглүүлэгдэһэн Вьетнамай, Кубын ба Монголой хүсэлэл оролдолгонуудта Советскэ Союз саашадааашье эдэбхитэйгээр туһалха байна.

СЭВ-эй бусад оронуудшье энэ шэглэлээр хүдэлмэри ябуулдаг гээд бидэ мэдэнэбди. Манай хүсэлэл оролдолгонуудые яажа тааралдуулбал дээрэб гэжэ хамтаараа хаража үзэбэл, туһатай байха. Тиигээ һаа, бидэ шухала барилгануудта хубаарилагдадаг нөөсэнүүдые элсүүлхэ, тэдэниие бүри бодомжотой зүбөөр хэрэглэлгые хангаха аргатай болохо бэлэйбди.

Фашизмые бута сохижо, түйлагдаһан Илалтын 40 жэл ерэхэ жэлдэ гүйсэхэнь. Тэрээндэ эсэргүү тэмсэлдэ олон арадуудай хабаадалсаашье һаань, энэ тэмсэлэй гол бэрхэшээлые Советскэ Союз дабажа гараха баатай болоо һэн.

Буу зэбсэг үрдилдэн бүтээжэ, США-гай сэрэгэй булюу хүсэтэй болохые оролдожо, дэлхэй дээрэхи аюулай ехэ болоод байхада, үнгэрһэн дайнай һургаалнууд тухай һануулхаар байна. ФРГ-дэ дай жүрөөдэлгын ба реваншизмын хүсэнүүдэй улам эдэбхижэжэ, Алас-Дурна зүгтэ США-гай ябуулдаг дай жүрөөдэлгын политикада Японой эдэбхитэйгээр хабаадажа байхадань, һанаа амар байжа баһал болохогүй.

Шахардуу байдалай гуламтануудые байгуулха ба сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнүүдые һүжэрөөн дэбэргээхэ талаар империализмын политикые бүхы дэлхэй дээрэ улам ехээр буруушааажа, эсэргүү тэмсэл ябуулна. Имагтал США Түбэй Америкые ба Карибска бассейниие уласхоорондын шахардуу байдалай аюултай гуламта болгоо гэжэ дэлхэйн арадууд харана.

Харин эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэдэг арадууд илагдашагүй юм. Юуб гэбэл, тэдэнэр түүхые зохёодог, хамаг юумые шиидхэдэг бшуу. Кубын ба Никарагуагай арадуудые эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалаа, һайнаар ажаһууха эрхэеэ аршалан хамгаалдаг хүнүүдые, империализмын хорото ба эээрхэг түримхэй ябуулгануудһаа хохидогшодые нэгэн һаналтайгаар дэмжэдэг тухайгаа бидэ дахинаа мэдүүлнэбди.

Социалис оронууд эб найрамдалай үг зорилгонуудые гүнзэгыгөөр баримталдаг. Манай гадаадын политика, манай экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбүүд, манай харилсаа холбооной программанууд амгалан зорилготой гээшэ. Бидэ хэндэшье занадаггүйбди, хэнэйшье аюулгүй байдалда гар хүрэдэггүйбди. Гэхэтэй хамта өөһэдынгөө аюулгүй байдалые нангинаар сахидаг байнабди.

Интернациональна һаналаа нэгэдэлгэ, манай арадуудай жагсаал ба хани нүхэсэл, харилсаа холбоото оронуудай экономическа болон оборонно хүсэ шадал—эдэл даа бидэнэрһээ сэрэгэй булюу хүсэтэй болгоохогүй, манай арадуудай зохёон байгуулхы ажалые найдамтайгаар хамгаалха лаб найдамжанууд.

Империализмын эээрхэг түримхэй дай жүрөөдэлгын хараа шугам бэелүүлжэ байхадань, социалис оронууд амгалан тайбан байдалай, буу зэбсэг хураалгын, уласхоорондын харилсаа холбооной, мүнөөнэй эгээл шухала асуудалнуудые хэлсээнэй гуримаар шиидхэхэ бүтэмжэтэй хараа шугам бэелүүлдэг байна.

Вашингтоной засаг захирганай хүтэлбэрилэгшэдэй «һанаа амаруулһан» мэдүүлгэнүүд, эб найрамдал хүсэнэбди гэһэн найдуулганууд һүүлэй үедэ ходо дуулдадаг болонхой. Харин тэдэнь эб найрамдалай ба шахардуу байдалые һуларуулгын аша туһада бодото хэрэгүүдээр нэгэшье дахин батадхагдаагүй юм. Бидэ гансал хооһон үгэнүүдые дууланабди.

Энээнтэй дашарамдуулан совет-американ харилсаануудай саашанхи хүгжэлтэдэ манай залан шууд хандалга тухай хэлэхэ хүсэлтэйб. Адли тэгшэ эрхын ба дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй гол ёһонууд дээрэ эдэ харилсаануудые гуримшуулаа һаа, хоёр ороной арадуудта ашатай туһатай байха, бүхы дэлхэй дээрэхи байдалда һайн нүлөө үзүүлхэ гэжэ бидэ этигэнэбди.

Һаяхан Константин Устинович Черненкын хэлэһэнэй ёһоор, «Бидэ США-тай һайн харилсаа холбоотой байхые оролдонобди, һайн харилсаа тогтоожо болохо гэжэ дүй дүршэл гэршэлнэ. Энээнэй тулада адли тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ али алиндамнай, мүн эб найрамдалай хэрэгтэ ашатай туһатай харилсаа холбоо тогтоохо гэжэ хоёр талаһаа хүсэлэл эрмэлзэл гаргаха хэрэгтэй.

Варшавска Договорой болон Экономическа туһалалсалгын Соведэй хэмжээн соо дайнай аюулые зайсуулан сараха, буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые болюулха ба уласхоорондын байдалые гуримшуулха талаар шэглүүлэгдэһэн хэдэ хэдэн шухала үүсхэлнүүдые бидэ хамтааран гаргаһан байгаабди. Эдэ үүсхэлнүүднай һайн мэдээжэ, хүсэндөө байһан зандаа.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXXIX сесси дээрэ найруулагдаһан буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгые замбуулинай дайдада гаргахагүй, тэрэниие хүнэй аша туһада хэрэглэхэ, мүн тэрэшэлэн өөһэдынгөө хуби заяае өөһэдөө тодорхойлхо арадуудай эрхые аршалан хамгаалха, гүрэнэй алалга хюдалгын политикые буруушааха талаар совет дурадхалнуудые үргэн олониитэ һайшаан угтаа һэн.

Дээдэ тушаалтадай Экономическа зүблөөнэй деклараци дотор уласхоорондын экономическа харилсаа холбоонуудые һайжаруулха бодото хэмжээнүүдэй программа найруулагдаһан байгаа. Уласхоорондын экономическа холбоонуудые политическэ зорилгоор хэрэглүүлхэгүй, дарлаха, зүһэ шарайн илгаа гаргаха, экономикын талаар хашалта харшалалта хэхэ, хорихо ябадалнуудые үгы хэхын түлөө социалис оронууд тэмсэдэг байгаа, тэмсэнэшье. Капиталис экономикын эрид һүжэрэлгын гол бэрхэшээлнүүдые, мүн буу зэбсэг үрдилдэн бүтээлгэдэ зорюулагдадаг гаргашын бага бэшэ хубииень эдэ гүрэнүүдтэ тохохо гэжэ империализм оролдодог. Империалис монополинууд эдэ гүрэнүүдэй баялигуудые улам ехээр үбэршэлдэг байна.

Үнэн зүб, демократическа үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын экономическа шэнэ гурим тогтоохо тухай хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдэй бодото эрилтэнүүдые социалис оронууд дэмжэдэг, ООН-ой хэмжээн соо экономическа хүгжэлтын үндэһэн асуудалнуудаар «бүхэдэлхэйн шэнжэтэй хөөрэлдөөнүүдые» түргөөр эхилхын түлөө оролдодог байна.

Национальна экономикоёо хүгжөөхэдэнь сүлөөлэгдэһэн гүрэнүүдтэ СЭВ-эй бусад оронуудтай хамта Советскэ Союз туһаламжа үзүүлдэг, саашадааашье өөһэдынгөө арга боломжын зэргээр үзүүлхэ юм.

Адли тэгшэ эрхын болон национальна аша туһые хүндэлэлгын гол ёһонууд дээрэ эдэ харилсаануудые тогтоохые бидэ оролдодогбди, сэрэгэй-политическэ ашаг олзо бэдэрдэггүйбди.

СЭВ-эй оронуудай туһаламжаар хүгжэжэ байгаа оронуудта экономикын гол һалбаринуудта хэдэн мянган предприятинууд баригдаһан байна, баригданашье. Латиин Америкын оронуудта 300-гаад шахуу иимэ предприятинууд баригдаа. Латиин Америкын гүрэнүүдэй индустрижүүлгэдэ туһа нэмэри хэхын тула манай харилсаа холбооной арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр хэрэглээ һаа, саашадаа зүйтэй байха гэжэ һанагдана. Объектнүүдые барилгада промышленна хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые эльгээжэ, энэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулхаар Советскэ Союз бэлэн.

Гүрэнүүдэй экономическа эрхэнүүд болон уялгануудай хартиин ёһоор, Хельсинкиин болон Мадридай документнүүд дотор батадхагдаһан гол ёһонуудай шэнжэ шанарта тааруугаар худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбоо тогтоохо хүсэлтэй бусад бүхы оронуудтай бидэ тэдэниие хүгжөөхөөр баһал бэлэмбди.

Үлэсхэлэн хооһон байдал ба элдэб үбшэн, замбуулиниие ба дэлхэйн океаниие амгалан ёһоор ашаглан хэрэглэлгые, оршон тойронхи дайдые сахин хамгаалгые оруулалсан, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһые дайраһан шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хабаадаха хүсэлэнтэй байһанаа бидэ батадханабди. Бүхэдэлхэйн шэнжэтэй эдэ асуудалнуудые шиидхэлгэ ба буу зэбсэг бодото дээрэнь хураалга хоёрой хоорондоо нягта холбоотой байһаниень ойлгонгүй байжа болохогүй.

СЭВ эй мүнөөнэй сессиин хүдэлмэри амжалтатай байха, социализмын, ниитын хүгжэлтэ дэбжэлтын ба эб найрамдалай аша туһада Экономическа зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ тэрэ горитой хубитаяа оруулха гэжэ этигэжэ байһанаа нүхэр Н. А. Тихонов үгынгөө түгэсхэлдэ элирхэйлбэ.

Сесси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ

ТАБАН ЖЭЛЭЭ ТҮГЭСХЭБЭ

Районоймнай «Заречный» совхозой һү һаалиин Енхорой фермын коллектив Агууехэ Октябриин 67 жэлэй ойе угтуулан, гүрэндэ һү тушааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухайгаа баяртайгаар мэдээсэбэ.

Иимэ ехэ амжалта түйлаһан тус фермын коллектив түсэбэй ёһоор гүрэндэ 3650 центнер һү тушааха байгаа һаа, тэрэнээ 3701 центнертэ хүргэһэн байна. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө 600 центнер һү тушааха арга боломжотой.

Энэ амжалта түйлаха хэрэгтэ түрүү һаалишад Д. Б. Мункуева, Б-Д. Х. Базаржапов болон бусад хубитаяа ехээр оруулалсаа. Гэхэ зуура сэрэгэй албанай һүүлээр 1978 онһоо һаалишанаар ажаллажа эхилһэн Бато-Доржи Хандажапович Базаржапов табан жэлэйнгээ түсэбые һаяхан дүүргэһэн байна. Тэрэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада 1950 центнер һү һааха даабаряа нэгэ жэлээр уридшалан бэелүүлээ гэхэ гү, али 1994 центнер һү һаагаа. Мал ажалда 30 гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан Дарья Балдановна Мункуева мүн лэ табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие дүүргээ. Тэрэ 1959 центнерэй орондо 1975 центнер һү һааһан габьяатай.

Б. ЦЫБИКОВ.

Зэдын район.

ҺАЙНДЭРЭЙ УРДАХАНА

Агуу Октябриин хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Галуута-Нуурай шахтын М. Г. Аверинэй хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада байгша оной арбан һарын түсэбые 107 процент бэелүүлбэ. Түсэбһөө гадуур малталга хэһэн илалтада И. А. Гладких, Н. И. Егоров, В. Е. Истомин гэгшэд хубитаяа ехээр оруулаа.

Тэрэшэлэн нүүрһэ малтанабадаг В. С. Базаровай комплексно бригада арбан һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө шэнэ уурхайда хабсаралга-түхеэрэлгын хүдэлмэри хурдан түргөөр ябуулжа байна. Энэ 117-дохи уурхайн хабсаралга-түхеэрэлгые табан үдэрөөр урид гэхэ гү, али ноябриин 15-да дүүргэхээр оролдоно.

Н. НАМСАРАЕВ.

1984 оной октябриин 27-до Байгал-Амарай түмэр замай барилгын шухала шата түгэсхэгдэжэ, бүхы замаар поезднууд ябажа эхилээ.

Тындын вокзалай дэргэдэ энэ үйлэ хэрэгтэ зорюулагдаһан баярай митинг болоо гэжэ мэдээсээ һэмди. Энэ митингдэ зуун жэлэй шухала барилгада хабаадагшад — олон мэргэжэлтэд хабаадалсаһан байна. Электровозой жолоошон Анатолий Михайлович Сафронов (зураг дээрэ) тэрээндэ хабаадалсаха эрхэ эршэтэ ажалаараа олоһон байха юм. Тэрэ Дабааһаа Северобайкальск хүрэтэр замда поездые жолоодохо аза талаанда хүртөө.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҮБЭЛЖЭЛГЭЕЭ—ЭМХИТЭЙГЭЭР

Улаан-Үдын районой «Заветы Ильича» совхозой һү һаалиин 1-дэхи, 3-дахи, 4-дэхи фермэнүүдэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые түйлажа байнхай. Жэшээнь, юһэн һарын туршада һаалишад: Н. Д. Дугарова түсэбэй ёһоор 267 центнерэй орондо 309, М. П. Кишиктуева 344 центнерэй орондо 372 центнер һү даалгагдаһан бүлэг үнеэдһээ һаагаа. Тэрэшэлэн Н. Тумутова, Е. Гомбожапова, П. Бальжанова 9 һарынгаа даабариие тус тустаа 109, 106, 105 процент дүүргээ. Илангаяа зунай бэлшээриин 5 һарын туршада һаалишад түсэбэй дүүргэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулжа шадаа. Энэ үедэ М. Кишиктуева үнеэн бүриһөө 1143 килограмм һү һаажа, эрхим үрэ дүн харуулаа. Мүн дээрэ дурсагдаһан һаалишадһаа гадна Ц. Чойсоронова, В. Мильгунова энэл хугасаада үнеэн бүриһөө 1000-һаа дээшэ килограмм һү һааһан байха юм. Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор эдэнэр тус тустаа 50 түхэригэй мүнгэн шангаар һаяшаг урмашуулагдаа. Тиихэдэ дүримэй ёһоор хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлжэ шадаһан 1-дэхи, 3-дахи, 4-дэхи фермэнүүдые даагшанар тус бүридөө 100, үхэршэд—80, коллективүүд — 100 түхэригэй шанда хүртөө.

«Заветы Ильича» совхозой һү һаалиин фермэнүүд үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэйгээр орожо байна гэжэ тус ажахытай мүрысэдэг оронгынхидай шалгалтын комисси тээсгэн ерэхэдээ тэмдэглээ һэн. Нээрээшье, урда жэлнүүдэй-хидэ орходоо бэлэдхэлэйнгээ хүдэлмэри нилээд эмхитэйгээр ябуулһанай ашаар малай байранууд саг соонь заһабарилагдажа, дулаалагданхай, тэжээлэй цехүүд хаа хаанагүй һаадгүй хүдэлгэгдэнэ.

Агуу Октябриин хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсон, совхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэришэд үбэлжэлгын үедэ горитой һайн дүнгүүдые түйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

БЭЛЭГ БОЛГОН

Жэлэйнгээ даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэхэ гээшэ ехэ хүндэтэй хэрэг. Илангаяа энэ амжалтаяа алдарта ойн һайндэрэй хүндэлэлдэ бэлэг болгон бариха гээшэ бүришье хүндэтэй. Хурамхаанай леспромхозой Геннадий Павлович Сачковой толгойлдог модо бэлэдхэгшэдэй томодхогдоһон бригада байгша оной үнгэрһэн үе соо бүхыдөө 40800 кубометр модо бэлэдхэжэ, энэ жэлэйнгээ түсэбые дүрбэн мянган кубометрээр үлүүлһэн тухайгаа мэдүүлбэ.

Мүн иимэ амжалтануудые түйлаһан бэшэшье коллективүүд тус леспромхоздо бии. Жэшээлхэдэ, нүхэд Бриков, Лазарев гэгшэдэй толгойлдог модо зөөдэг автомашинануудай экипажнууд жэлэйнгээ түсэб баһал үлүүлэн дүүргээ юм. Иимэл коллективэй омогорхол болоһон ажалша бэрхэ хүнүүдэй ашаар тус леспромхоз түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатай бэелүүлжэ байнхай. Эдэ үдэрнүүдтэ хүн бүхэн Агууехэ Октябриин һайндэрые ажалай үндэр бүтээсээр угтахын түлөө хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байна.

Д. УРБАХАНОВ,
«Хурамхаанай галнууд» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэбүүдээ «Прибайкалец» колхозойхид амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Байгша оной үнгэрһэн гурбан кварталай мяха худалдаха түсэб 108,9 процент дүүргэгдээ. Гүрэндэ тарган мал тушаагдаа. Мүнөө үшөө 75 толгой эбэртэ бодо мал шахан таргалуулагдана. Тэдэнэй дунда зэргын шэгнүүрые 380 килограммда хүргэжэ, гүрэндэ тушааха гэжэ малшад шиидэнхэй.

Мүн гүрэндэ һү худалдаха энэ жэлэй гурбан кварталай даабариие колхозой һаалишад 138 процент дүүргэһэн байха юм. Эндэ Иркилинскэ, Карымай һүнэй фермын коллективүүдэй үүргэ ехэ. Түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө ажахын малшадта КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

П. ХАЛТАНОВ.
Хүдөө бэшэгшэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ТООСООН БА ҺУНГАЛТА

ШҮҮМЖЭЛХЫ ЁҺООР

Зэдын районой партийна организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаанууд болоҗо дүүрэхэ тээшээ болобо. Партийна бүлэгүүдтэ кимэ суглаанууд болоҗо түгэсөө. Тоосоото-һунгалтын суглаануудые бэлдэхэ, тэдэнэй ябасые саг үргэлжэ хинан шалгаха, партгрупоргнуудые шэлэн абаха гэхэ мэтын асуудалнуудта партиин райком ехэ анхарал хандуулһан байна. Тиимэһээ эдэ суглаанууд ехэнхи организацинуудта эмхитэйгээр, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Партийна бүлэгүүдтэ болоһон суглаануудта бүхы коммунистнуудай 98 процентнь хабаадажа, 80 процентнь үгэ хэлээ. Юун тухай тэдэнэр хэлээ гээшэб? Жэшээлхэдэ, ажахынуудай механизаторнууд, Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэлэй трактор болон бусадшье оньһон түхеэрэлгэнүүдые шанар муутайгаар заһабарилдаг, заһабарилгын болзор баримталдаггүй байһыень шүүмжэлээ. Гадна малшад ажалай эрхэ байдалай һанаһанда үшөө хүрэдэггүй, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай, худалдаа неймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай сэхэ хэлэһэн байха юм.

Эдэ суглаануудта партиин райкомой харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсажа, коммунистнуудай эдэбхи бүришье бадаруулһан байна. Коммунистнууд ажал хэрэгүүд тухайгаа үнэн сэхээр, дутуу дундануудаа сэхэ рууһь хэлээ. Тэдэнэй хэһэн шүүмжэлэл, дурадхал болон ажаглалтанууд хараада абтажа, бүгэдэ согсологдохо юм. Иигэжэ гэмтэйшүүлдэ эндэ хэлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха эрилтэ табигдаха байна.

Мүнөө партийна бүлэгүүдые эдэбхитэй, үйлэдбэри болон коллективэйнгээ гэшүүдые һайн мэдэхэ хүнүүд хүтэлбэрилнэ. Партгрупоргнуудай олонхинь жиирэй хүдэлмэришэд болон колхозникууд. Тэдэнэй 40 процентнь эхэнэрнүүд. «Мир» колхозой мал адуулагша Л. Д. Гармаев, Оёорой совхозой һаалишан З. Ж. Дамбаева, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизатор М. Г. Баранов болон бусад партгрупоргнууд хүн зоной дунда хүндэтэй, олондо жэшээ харуулжа ябадаг юм.

Тэрэшэлэн политическэ үндэр хэмжээнэй суглаанууд цехэй болон партийна эхин организацинуудта болоҗо байна. Коммунистнууд гол анхаралаа үйлэдбэриин шухала асуудалнуудта хандуулна. Илангаяа түсэбэй болон социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Эдэниие шагнаад байхада партийна организацинууд эли тодо зорилготой, гүрэнэй даабари бэелүүлхэ арганууддаа гүйсэд мэдэһэн байна гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ тухай «Октябрьский» совхозой хоёрдохи отделениин партийна организациин секретарь Иван Афанасьевич Протасов ехэ һайнаар хэлэһэн байна. Тэрэ тоосоото элидхэл соогоо ниитын адууһа малай үбэлжэлгэдэ хэр бэлдэжэ байһан тухайгаа хөөрөө. Тиихэдэ тэрэ отделениингээ мэргэжэлтэдые өөһэдынгөө уялга хайша хэрэгээр дүүргэнэ гэжэ шангаар шүүмжэлһэн байха юм. Энэ үнэн сэхэ шүүмжэлэлые коммунистнууд халуунаар дэмжээ. Һү һаалиин фермые даагша Н. И. Зарубина, ахалагша хонишон Л. Н. Митапов болон бусад үбэлжэлгэдэ бэлдэлгын унжагайржа байһые тэмдэглээ. Хонидой байра гүйсэд заһабарилагдаагүй. Һү һаалиин фермэдэ тэжээл буйлуулдаг цех заһабарилжа хүдэлгэхэ, сонхонуудые шэлээхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой. Хүдөө ажахын техникэ заһабарилха талаар хэлсээгээ Госкомсельхозтехникын районно нэгэдэл удааруулна гээд хэлэгдээ.

Тиихэдээ тус отделениин коммунистнууд тосхонойнгоо ерээдүйдэ ехэ анхарал хандуулна. Эндэ ажаһуугшадай хүүгэд совхозойнгоо түб ошожо һурадаг юм. Мүнөө эндэ найман жэлэй һургуули барихаар болоо гэһэн дурадхал ороо. Хүдөөгэй клубай хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ шухала.

Хүүгэдэй саад, байрын гэрнүүдые бариха гээшэ мүн лэ шухала болонхой. Энээнгүйгөөр залуушуулые хүдөөдэ үлөөхэнь бэрхэтэй. Онсолон хэлэхэдэ, эндэ болоһон суглаан тус коллективтэ нөөсэ арга боломжонуудай бии байһые элирүүлэн харуулаа. Эдэниие тоолобол, ажалай журам дээшэлүүлхэ, техникэ болон бусад түхеэрэлгэнүүдтэ гамтайгаар хандаха, үбһэ тэжээл арьбалха гэхэ мэтэ болоно. Энэ суглаанай шиидхэбэриин ёһоор «Өөрынгөө газар дээрэ ёһотойл эзэн байха» гэһэн тобшолол хэжэ болоно.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо тоосоото-һунгалтын суглаан шүүмжэлхы ёһоор үнгэрөө. Колхозойнгоо бүхы хүдэлмэри һайжаруулха талаар һанаагаа ехэ зобожо байһан тухайгаа эндэхи коммунистнууд мэдүүлбэ.

— Хүдэлмэридэмнай һаад ушаруулдаг олон шалтагаан олоҗо болохоор. Тэзд бидэ, коммунистнууд, эдэниие тоолоод һууха бэшэ, харин тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдые абаха ёһотойбди. Эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ, даажа абаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаха эрилтэ бүхы коммунистнуудта, колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ табиха байнабди, —гээд отделениин партийна организациин секретарь Б. Д. Жигмытов хэлэбэ.

Байгша ондо таряа хуряалгадаа колхоз муу бэшээр бэлдээ юм. Бүхы комбайн болон бусад техникэнь болзор соогоо заһабарилагдажа, хуряалга дээрэ һаадгүй хүдэлгэгдөө. Комбайнернуудай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдээ. Дүнгынь табан хоног бүхэндэ согсологдожо, илагшад урмашуулагдаа. Эдэ бүгэдын ашаар колхоз таряагаа богони болзорто һайн шанартайгаар хуряажа шадаа бшуу.

Суглаанда хабаадагшад залуу коммунист, луговод В. Д. Уханаевай үгэ ехэ һонирхолтойгоор шагнаа. Сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри тус бригадынхид өөһэдөө дүүргэдэг юм. Техникээшье өөһэдөө заһабаридаг. Теэд колхозой мэргэжэлтэдэй зүгһөө туһаламжын үзүүлэгдэдэггүй байһые коммунист сэхэ руунь хэлээ. Эндэ партбюрошье һулаар хүдэлһэн байна. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ социалис мүрысөө эмхидхэһэн аад, тэрэнэйнгээ гуримтай хүнүүдые хожомдожо танилсуулаа.

Энэ мэтын шүүмжэлэл партбюрогой хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дундануудые элирүүлээ. Үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд муугаар хабаадуулагдана. Хүнүүдтэй уулзажа, тэдэнтэй үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэ, тэдэнэй һанамжа мэдэхэ гээшэ айхабтар шухала. Тэдэнэр өөһэдынгөө жэшээгээр бусадые дахуулжа, табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ элсүүлхэ уялгатай зон ха юм. Иигэжэ энэ суглаан, партбюрогой ажал ябуулга зүбшэжэ, партийна зэргэеэ олошоруулха, коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ болон бусадшье гол шухала зорилгонуудыень һайшааба.

Харин «Мир» колхозой гурбадахи отделенидэ болоһон тоосоото-һунгалтын суглаан элдэб һанал бодол түрүүлнэ. Энэ суглаан ехэ муугаар үнгэрөө. Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнуудшье эдэбхигүйгөөр хабаадаа. Партийна организациин секретарь М. И. Усов элидхэл соогоо хүнэй анхарал татаха, тэдэнэй һанал бодол хүлгүүлхэ нэгэшье асуудал табяагүй. Гол түлэб ажахын асуудалнуудые анхарһан байна. Шалгажа үзэхэдэ, тоосоото үе соо партбюрогой заседани саг болзор соогоо үнгэрэгдөөгүй байна. Партбюрогой заседанинууд дээрэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэшье тоосоон шагнагдаагүй. Тоосоото үе соо нэгэшье хүн КПСС-эй гэшүүндэ абтаагүй. Партийна суглаануудшье үсөөн үнгэрэгдөө. Эндэһээ суглаан дээрэ партбюрогой хүдэлмэри хангалтагүйдэ тоолохо дурадхалай ороһониинь гайхалгүй.

Комсомолшууд ба залуушуулай дунда партбюро ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй байха юм. Энээнһээ байха, партбюрогой секретарь ВЛКСМ-эй хэды гэшүүдтэй байһанаашье мэдэнэгүй. Эндэһээ залуушуулай дунда ажалай журам һула. Гадна коммунистнуудые үйлэдбэриин гол участогууд дээрэ хубаарилан табиха хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй. Механизаторнуудай дунда нэгэл коммунист бии. Харин хонишод болон һаалишадай дунда партиин гэшүүд огто байхагүй.

Ямар шалтагаанһаа болоҗо иимэ байдал тохёолдоо гээшэб? Нэн түрүүн партийна суглаанууд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй олонхинь дүүргэгдэнэгүй, саарһан дээрэ үлэшэнэ. Бии байгаа нөөсэ арга боломжонууд гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Тиихэдэ колхозой партком партбюрогой хүдэлмэри муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздошье тоосоото-һунгалтын суглаанууд шүүмжэлхы ёһоор үнгэрэгдөө. Парти доторой хүдэлмэри һайжаруулха, оньһон техникэ зүбөөр, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ниитын малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ гэхэ мэтын асуудалнуудые шиидхэхэ талаар бии байһан дутуу дунданууд тухай тон зүбөөр хэлэгдээ.

Эдэ бүхы суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд болон хараалагдаһан зорилгонууд бэелүүлэгдэхэ байха гээд найдахаар. Юуб гэхэдэ, Зэдын районой энэ жэлдэ туйлажа байгаа үрэ дүнгүүд энээниие батална бшуу. Район гүрэндэ мяха, һү худалдаха гурбан жэл юһэ һарынгаа түсэбые дүүргээ. Гадна шэнээр һунгагдаһан партбюрогой секретарьнуудаар бэрхэ, хүн зондоо хүндэтэй хүнүүд һунгагдаа. Жэшээлхэдэ, Борьёогой совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Г. Л. Рабдаев, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермые даагша, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Т. П. Доржиева болон бусад болоно.

Мүнөө партиин райком эдэ бүхы тоосоото-һунгалтын суглаануудай дүн согсолжо, коммунистнуудай түрүү зэргэдэ ябаха үүргэ дээшэлүүлхэ, партийна организацинуудай ажал ябуулгые саашань һайжаруулха талаар зүб тобшолол хэхэ ёһотой болоно.

Е. МАЦУКОВ,
КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй таһагай инструктор.

Үндэр шагнал уряална, уялгална

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУД БАРЮУЛАГДАА

1983—1984 онуудай малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхын, мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахын түлөө дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хам оролсоһон Мухар-Шэбэрэй районой малшад, мүн энэл районой «Эрдэм» совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал ажал эрхилэгшэд үнгэрһэн харюусалгатай хаһые эмхитэй һайнаар үнгэргэһэндөө мүрысөөнэй дүнгөөр илаһанда тоологдожо, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаба гэһэн мэдээсэлые тус районой, дээрэ дурсагдагша ажахынуудай хүн зон баяр баясхалантайгаар угтажа абаа һэн.

Энэ ушараар октябриин 18-да «Эрдэм» совхоздо, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо түрэл партиин, гүрэн түрын үндэр шагналые барюулагдаһан баярай суглаанууд болоҗо үнгэрөө.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бүлэг түрүүшүүлдэ КПСС-эй обкомой секретарь А. А. Бадиев барюулаа. Тэрэ тус ажахын бүхы колхозникуудые үндэр шагналаар амаршалаад, саашадаа бүри ехэ амжалтануудые туйлахыень, энэ табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые заатагүй дүүргэхыень уряалһан байха юм.

Удаань үгэ хэлэһэн ажалай болон дайнай ветеран, колхозой шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ С. Е. Брылев, һүнэй фермые даагша Г. З. Сибагатулин, ахалагша хонишон П. М. Калашников, колхозой түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. П. Калашников гэгшэд колхозникуудай нэгаа, мүн бүхы чөтэ-эйнгаа ажаһуугшадай зүгһөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, ВЦСПС-тэ, ВЛКСМ-эй ЦК-да үнэн зүрхэнэй халуун баяр баясхалан хүргөөд, үндэр шагналдаа харюу болгон, бүри үндэр амжалтануудые туйлахабди гэжэ найдуулаа.

Энэл үдэр «Эрдэм» совхозой соёлой байшан соо хүн зон олон. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотые барюулгада зорюулагдаһан баяр ёһололой суглаанда ажахын малшад, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд суглараа.

Гүрэн түрын үндэр шаг барюулхадаа, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэд секретарь В. И. Карпов ех хын хүдэлмэрилэгшэдые халуунаар амаршалаад, энхэ, удаан жаргалтай һууxыень, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүү оронойнгоо эдеэ хоолой граммые бодото дээр бэелүүлхэ хэрэгтэ шэнэ тануудые туйлахыень хүсэ байна.

Харюугай үгэ совхозой ректор В. Д. Рычков хэ Тэрэ ажахынгаа малшадай дөөгэй ажалшадай зүгһөө тиин Центральна Комит СССР-эй Министрнүүдэй ведтэ, ВЦСПС-тэ ба ВЛКСМ-эй ЦК-да ажалые дээрөөр сэгнэһэнэй түлөө зүрхэнэй баяр баясхалан гэбэ. Арбан нэгэдэхи таб жэлэй түсэбтэ даабаринуу дүүргэхын түла бүхы шадалаа, бэлиг шадабари рюулхабди гэжэ тэрэ лээ.

Удаань Түгнын һүнэй мын суута һаалишан А. Басова суглаанда хабаад дые, совхозойнгоо бүхы шадые хани халуунаар шалаад, өөрынгөө ажал дээрэ тогтоһон байха юм фермын малшад энэ жэлэй лай үбэлжэлгын үедэ бүриһөө дунда зэргээр килограмм һү һааха социа уялга абаад, тэдэнэрэй шээгээр хүдэлхыень районо гоо һаалишадые уряала дэхи 4—5 һаалишад энэ лэй дүнгөөр «гурбан танай» хилые дабах раална. Эдэнэрэй тоодо Басова оролсонхой. Сал ажахын түрүү малшан бэридэ дайралдадаг дунданууд дээрэ тогтоо хэ жэлдэ 200 үнеэнэй мүнөө сагай эрилтэдэ ма байра барижа үгэ рэгтэ туһалхыень рай хүтэлбэрилэгшэдые гүйг

Үнгэрһэн субботын үдэ хар-Шэбэрэй районой шадта КПСС-эй ЦК-гай, эй Министрнүүдэй Со ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй гай Хүндэлэлэй грамот рюулагдаа. Энэ үндэр ш лые КПСС-эй обкомой дохи секретарь К. А. Аб ев баяр ёһололой оршон далда барюулһан байна.

Д. ДОНДОК

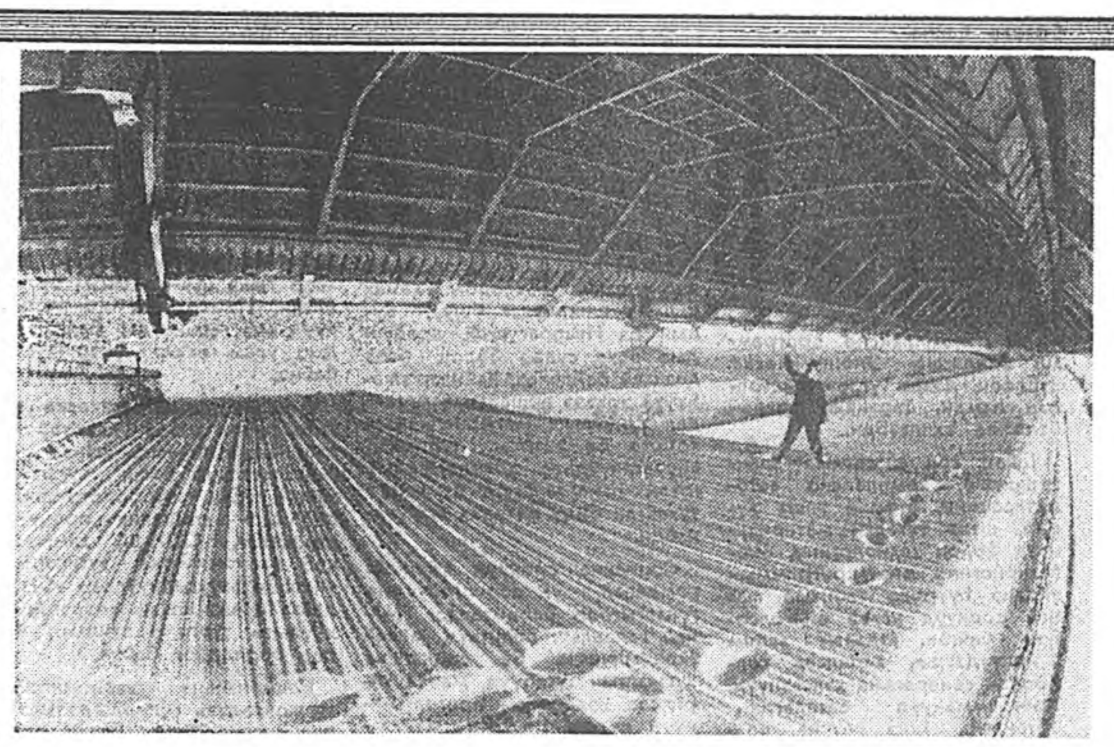
КОМСОМОЛШУУД ТООСОНО

Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай комсомолшуудай тоосоото-һунгалтын 5-дахи конференци һаяхан болобо. КПСС-эй обкомой хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин таһагые даагша Ю. Р. Дмитриев, ВЛКСМ-эй обкомой хүдөөгэй болон хүдэлмэришэн залуушуулай таһагые даагша Содном Данзанов конференцидэ хабаадалсаа.

Комбинадта бүхыдөө 892 комсомолшууд, залуу 1200 хүдэлмэришэд, комсомол-залуушуулай 26 коллектив хүдэлдэг юм. Эндэ ажалай эрхим жэшээ харуулдаг комсомолшууд олон. Жэшээлхэдэ, үшөө XI табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Ленинскэ комсомолой лауреат Бальжима Аюшиевагай хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай бригада «5 жэлэй түсэб дүрбэн жэл соо дүүргэхэ» гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Мүнөө энэ бригада 1985 оной август һарын тоосоогоор хүдэлжэ байна.

Комбинадай коллектив Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай Илалта түйлаһаар 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан габшагай вахтада августын 1-һээ жагсанхай. Залуу коммунистка, түрүү нэхэгшэ Валентина Яковлевагай «XI табан жэлэй түсэб— Илалтын үдэр болотор дүүргэхэ» гэһэн уряае предприятиин олон комсомолшууд халуунаар дэмжэн ажаллажа байна. Тиигэжэ һамналгын аппарадай оператор Светлана Раднаева энэ һайндэр болотор 5 жэлэй, харин бүд ябталагша Любовь Алимасова 6 жэлэй түсэб бэелүүлхэ гэһэн уялга абанхай. Мүнөө комбинадай 22 комсомолшууд 1985 оной ажалай дүнгөөр хүдэлжэ байнхай.

Т. БАДМАЕВА.

ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭЙ

«Перм нефтеоргсинтез» нэгэдэлэй минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй заводой продукци — карбамид гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэй болобо.

Үрэжэлэй азот ехэтэй энэ үтэгжүүлгэ Россин Хара хүрьһэтэ бэшэ зоныи, Приморинн, Забайкалиин, Казахстанай ажахынуудта мэдээжэ юм. Заводой коллектив жэгдэ эршэмтэйгээр хүдэлжэ, захилнуудаа дүүргэхэ хэлсээтэ уялгануудаа бэелүүлдэг.

Жэлэй эхинһээ предприяти түсэбһөө гадуур 11,5 мянган тонно үтэгжүүлгэ захилшадтаа эльгээгээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

РОССИН АЖАЛАЙ АЛХАМУУД

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци худалдаха хэмжээгээр 9 һарынгаа түсэбые 101 процентээр дүүргээ.

Бүхы промышленна министерствэнүүд, Сахалинай областьһоо бэшэ, бүхы автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнууд, Москва ба Ленинград хотонууд түсэбөө дүүргэһэн байгаа. Олохон гол зүйлэй продукци үйлэдбэрилхэ даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ гэжэ РСФСР-эй промышленностиин 1984 оной 9 һарын гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалта 3,7 процентдэ хүрэһэн байгаа. Ажалай бүтээсэ 3,8 процентээр ургаа, энээнэй ашаар үйлэдбэриин бүхы ургалта туйлагдаа.

Бүхыдөө промышленностьдо, олонхи министерствэнүүдтэ ажалай бүтээсэ салин хүлһэнэй дундуур хэмжээнһээ түргөөр ургаа. Продукциин өөрынь үнэ сэнгые түсэбһөө гадуур хямдаруулһанай ашаар алмалта арьбалалта абалга 0,5 процент олоһон байна. Ашаг олзо абаха түсэб дүүргэгдээ. Промышленна олонхи министерствэнүүд ажалай бүтээсэ түсэбһөө гадуур дээшэлүүлхэ, продукциин үнэ сэнгые хямдаруулха талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэжэ байнхай.

Хүндэ ба транспортна машина бүтээлгын, Электротехническэ промышленностиин министерствэнүүдэй предприятинуудта түсэблэлгэдэ, ажахын ажал ябуулгада үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй (предприятинуудай) эрхэнүүдые үргэдхэхэ, хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдэй түлөө тэдэнэй харюусалгые шангадхаха талаар экономическа туршалга 1984 оной январиин 1-һээ үнгэргэгдэжэ байна. Туршалгын үнгэргэгдэжэ байһан нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай ажал ябуулгын үрэ дүнгүүд һайжараа гэжэ мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Договороор хараалагдаһан уялгануудые дүүргэлгын хэмжээн дээшэлээ. Продукци эльгээхэ талаар абаһан уялгануудаа олохон нэгэдэлнүүд, предприятинууд гүйсэд дүүргээ. Гэхэтэй хамта ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ нүхэсэлнүүдээр байгуулагдаһан арга боломжонууд үшөөл гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй.

Газ, түмэрэй руда олзоборилхо, булад хоолой сорогонуудые, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые хамгаалгын химическэ хэрэгсэлнүүдые, тоогой программна жолоодолготой металл отолдог станогуудые, промышленна рободуудые, приборнуудые, автомат хэрэгсэлнүүдые, тоолон тодорхойлолгын техникэ, нефтеаппаратурануудые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэ, хүдөө ажахын машинануудые, орооһо таряа, силосэй болон тэжээлэй ургамалнуудые хуряалгын комбайнуудые, экскаваторнуудые, саарһа болон бусад зарим зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб дүүргэгдээ.

Арадай хэрэглэмжын олонхи эд бараа: оёмол хубсаһа хунар, мяха, колбасагай зүйлнүүдые, загаһаар буйлуулагдаһан продукци, малай тоһо, һү, кондитерскэ зүйлнүүдые, шаажан-шабар амһарта, радиоприёмно түхеэрэлгэнүүдые, телевизорнуудые, хүнгэн автомобильнуудые, мебель бүтээжэ гаргаха даабари бэелүүлэгдэһэн байна.

Нефть, тэрэ тоодо газай конденсат олзоборилхо, каустическа содо, химическэ түхеэрэлгэнүүдые ба тэдэнэй запасной частьнуудые, мал ажалай болон тэжээл үйлэдбэрилгын машина, түхеэрэлгэнүүдые, барилгын модо, шифер, дотор болон гадар нэхэмэл хубсаһа, арһан гутал, консервэнүүдые, тэрэ тоодо овощой-үрэ жэмэсэй консервэнүүдые, бусад хэдэн зүйлэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха даабаринууд дүүргэгдээгүй.

Баталагдан абтаһан договорнууд болон нарядуудтай тааралдуулжа, продукци үйлэдбэрилхэ ба эльгээхэ түсэбэй дүүргэлтэ һайжарһан байна. Гэбэшье договороор хараалагдаһан уялганууд гүйсэд бэелүүлэгдэнэгүй.

Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд продукци худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгүүдые хямдаруулха, ашаг олзо абаха түсэбүүдээ дүүргэхэгүйһөө гадна, хангалтагүй муу шанартай продукци гаргана.

Промышленна үйлэдбэридэ эрдэм-техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. 1984 оной январь-сентябрь һарануудта 2,5 мянга гаран участогууд, цехүүд болон үйлэдбэринүүд үргэлжэ дээрээ оньһожоруулагдаа, автомадаар хангагдаа. 3,6 мянган оньһожоруулагдамал поточно, автомат лининүүд тодхогдоо, тоо бүридхэлгын, түсэблэлгын ба хүтэлбэрилгын хүдэлмэри ябуулхын түла 150 автомат системэ байгуулагдаа. Тоогой программна жолоодолготой металл отолдог станогууд олоор гаргагдадаг болоо, 1,2 мянган шэнэ түхэлэй продукци үйлэдбэрилэгдэжэ захалаа.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй үедэ промышленностиин нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай коллективууд арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэн байна.

(ТАСС).

МҮРЫСЭНЭБДИ: БУРЯАД, ШЭТЭ, ЯХАД

1984 ОНОЙ ЯНВАРЬ-СЕНТЯБРЬ ҺАРАНУУДАЙ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)		
	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын область
ПРОМЫШЛЕННОСТЬ			
Продукци худалдалга	100,5	101,5	100,3
Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ	100,8	101	99,9
Предприятинуудай тоо бүхыдөө	188	136	205
Түсэб дүүргээгүйшүүл	23	4	62
Энэнь ниитэ тоодо процентээр	12	3	30
ХҮДӨӨ АЖАХЫ			
Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ			
Мал ба шубуун	81	121	103
Һүн	99,3	102	100,4
Үндэгэн	100,1	106	103
Нооһон (сэбэр утаһаар)	77	—	88
Орооһон	19	—	23
Хартаабха	84	48	74
Овощ	24	65	27
КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА			
Гүрэнэй капитальна һомологоор ашаглалгада оруулагдаһан гол фондинууд	63	87	66
Капитальна һомололгын лимит ашаглалга	96	97	94
Тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	95	101	97
Барилгада капитальна һомололгын жэлэй лимит ашаглалга			
Гэр байра барилгада	61	76	60
Һургуулинуудые барилгада	53	95	39
Хүүгэдэй эмхи зургаануудые барилгада	70	57	31
Больница болон поликлиникэнүүдые барилгада	64	69	43
Ниитэ талмайн гэр байра ашаглалгада оруулалга	61	91	54
Өөһэдын хүсөөр хэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	77	98	100,4
Барилгын товарна продукциин хэмжээн	57	91	74
ХУДАЛДАА НАЙМААН			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай ниитэ хэмжээн	100,2	100,2	98
ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛ ХАНГАЛГА			
Хангалгын ниитэ хэмжээн	99,0	102	100

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

ХАМТЫН ХҮСӨӨР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭБЭ

Ажахы доторoo түрүүлэн хоёрдохи отделениин механизаторнууд таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр хаһа саг соонь дүүргэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. Юрэнхыдэнь абажа хэлэхэдэ, Дээдэ-Тайлсын совхозой таряашад байгша ондо тогтууритай баян ургаса хуряажа абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулһан юм.

Доодо-Голой механизаторнууд энэ жэлдэ бүхыдөө 648 гектар таряалан дээрэһээ дүн хамта 5480 центнер ороохо хуряажа абаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө дунда зэргээр 8,3 центнер таряа сохёо. Харюусалгатай кампаниин үедэ ороһоной 6 комбайн хүдэлгэгдөө. Тэдэнэрэй техникэ, машинаяа заһабарилһанай ашаар таряа хуряалга тусхай табигдаһан графигай ёһоор ябуулагдаһан байна. Мүн лэ таряашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөн ехэхэн нүлөө үзүүлээ. Тэрэнэй хажуугаар хоёрдохи отделениин тракторна бригадын комбайнернууд хамтын подрядай гуримаар хүдэлһэн байха юм. Энэ түрүү онол аргын ашаг үрэтэй байһаниинь элитэ.

Мүнөө эдэнэр таряагаа хуряажа дүүргэһээр лэ нэгэдэхи отделениин механизаторнуудта туһалжа эхилэнхэй. Доодо-Голойхид эндэ ерэһээр эршэ түгэсөөр ажаллажа байнхай. Тэдэнэр мүнөө таряа сэхэ хадан сохино.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ нэгэдэхи отделениин таряашад таряалангайнгаа бүхы ургасыень унагаажа, баал болгоо. Мүнөө комбайнуудаа сэхэ хадалгада табинхай. Эндэхи таряалан дээрэ талын юһэн онгосо үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэнэ. Тиигээгүйдэ аргагүй. Юуб гэхэдэ, саг ошожол байна, хуряагдаагүй үшөө 500 гектар үлэнхэй бшуу.

Бидэ тус совхозой ахамад агроном В. П. Галичкинтай уулзажа, ажал хэрэгээрнь һонирхоо һэмди.

— Энэ жэлэй таряа хуряалга ехэл бэрхэтэй байдалда үнгэрбэ гээшэ. Сагай уларилай хэды һаад тойбо ушаруулаашье һаань, манай механизаторнууд арга хүргэяа олоҗо, урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхые оролдоо юм. Ажалаймнай түрүүшүүлээр һонирхоно гүт даа? Теэд хэниень илгахабши, бултадаал һайнаар хүдэлөө. Илангаяа бригадна подрядай гуримаар ажаллахадаа, хэн, хэн гэшэгүй хамтын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа хайрлангүй гарга юм, — гэжэ тэрэ тодо гоор харюусаба.

Ажахын мэргэжэлтэнэй ды иигэжэ хэлээшье социалис мүрысөөндэ тү дэг комбайнернуудай ень мэдэжэ абаа һэмди нэр хэд бэ гэбэл, аха ду силий ба Николай Вас вич Филипповууд, Петр доровoич Стрежнев бол Дээрэ дурсагдагша нүү үдэр бүриингөө дааб холо үлүүлдэг, даалгаа техникээ һаадгүйгөөр гэдэг хүнүүд юм.

Дээдэ-Тайлсын совхоз он доторoo түрүүлэн Эх доо таряа тушааха эн лэйнгээ даабарие дүү байна.

Мүнөө ажахын отделени дэй тоогууд дээрэ оро таряа сэбэрлэхэ, арилга тааха хүдэлмэри үрг ябуулагдана. Эндэхи тар байгша ондо ерэхэ жэлэ гасада 9 мянган центне һэ хүрэнгэ хааха ёһото харюусалгатай хүдэл коммунист В Н. Агиль тэлбэрилнэ. Энэ жэл һо сэбэрлэлгэдэ хүд нүүд хоёр халаанд на.

Тус совхозой тар дөө ажахын хүдэл дэй бүхэсоюзна һ лотор таряа хур мэрээ түгэсхэхөөр

Ю. БАЗА
«Шэнэ Үдэ» газеты хүдөө ажахын таһа
Хориин район.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БАРДАМААР БЭЛ

ИЗОБИЛЬНЫЙ. (Ставрополиин хизаар). Изобильненска районой колхоз, совхозууд үбһэ тэжээл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр бэлдхэбэ. Тэдэнэр 34,6 мянган тонно үбһэ бэлдхэхэ жэлэй даабаритай аад, 40 мянганһаа дээшэ тонно энэ үнэтэй сэнтэй тэжээл нөөсэлжэ абаа. Үбһэ хуряалгын хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Уһалагдадаг газарта тарижа ургуулагдадаг олон жэлэй ногооной дүрбэн ургаса жэлэй эхинһээ хойшо тэдэнэр хуряаһан байна.

— Хабарһаа намар болотор тэжээл бэлэдхэлгын түрүү отрядууд болон звенонууд хүсы үбһэнэй табан ургаса хуряажа һураа юм. Уһалагдадаг газарта энэ ургамалай ехээр таригдадаг байһаниинь дэмы бэшэ,— гэжэ районой агропромышленна нэгэдэлэй соведэй түрүүлэгшэ А. Симонов энэ амжалтые тайлбарилна. Уһалагдадаг силосэй плантацинууд дээрэһээ таряашад үбһэ суглуулжа баһал һураа. Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулгын ажахынууд хоорондын «Изобильненский» гэжэ комплексын мелиораторнууд кукурузын таригдаха талмайда үнгэрһэн намартаа залаата ургамалнуудые холижо тариһан юм. Эртэ хабар тэрэнэй гектар бүриһөө 200 центнер белогоо наар баян ногоо маа суглуулаа һ шажа абаһанай һарада наран с болон соя урга лижо таригдаһа тарһаа 500 цент һэн байгаа.

ЕВ.

КПСС-эй ЦК- (1984 он) Плену бэринүүдые бэе жэлдэ райондо тарһаа бага бэш газарта хоёр д хэжэ, ургаса аб лэгдэнэ.

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭЭР

(БЭШЭГҮҮДЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ)

...онниктые габшагай ажалда зоригжуул... ...үргэеэ бэелүүлэн, коллективүү... ...урда табигдаһан зорилгонуудые бэелүүл... ...хубитаяа оруулха эрмэлзэлтэйгээр газе... ...хуудаһануудта олон тоото һонир... ...материалнууд үнгэрэгшэ һарада то... ...дoo.

«...Октябриин хүндэлэлдэ», «Таряа ху...-84», «Партийна ажабайдал: тоосоон ба һунгалта», «Ашаг үрэ, шанар», «Таниие ...ханганаб», «Илалтын 40 жэлэй ой...» гэһэн ниитэ гаршагуудтай материалнууд ...хуудаһануудта олон удаа барлагдаба. ...үндэһэтэй, тайлбаритай.

Октябрь һара болбол хүдөө ажахын үн... ...ридэ харюусалгатай хаһа мүн. Тиимэһээ ...ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаһан ...материалнуудай саг үргэлжэ хэблэгдэжэ бай... ...гайхалгүй.

Буряадай АССР-эй Министрнүү... Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, ...публикын агропромышленна нэгэдэлэй ...түрүүлэгшэ А. Берещинов «Шэнэ ам... ...тээшэ» гэһэн статья соогоо республикын ...хоз, совхозуудай һүүлэй үедэ хэр зэргэ ...байһан тушаа хөөрөө. Бии байһан ...дунданууды усадхахын, арбан нэгэ... ...табан жэлэй даабаринуудые бэелүүлхын ...ямар хүдэлмэриин дүүргэгдэхэ тухай ...Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үн... ...һээл бүхы түсэбтэ даабаринуудай ...дулдыдаха байна, гээд статья дотор ...һэн.

...нниитын малай үбэлжэлгые эмхи... ...тайгаар үнгэргэхэ тухай бэшэгүүд ре... ...олоор орoһон, тэдэнэй олонхинь ...байна.

...һарада республикымнай газар ...дээрэ «үргүүлһанаа бүгэдыень ху...» гэһэн уряа доро үргэн ехэ тэмсэл ...олонхи ажахынууд, ажалай түрүү... ...түсэб даабаринуудаа оолзорһоонь урид, ...дүүргэһэн тухайгаа мэдээсээ һэн. ...Кабанскын, Хяагтын, Хурамхаа... ...районуудта таряа хуряалга түрүүшын үдэр... ...эмхитэйгээр үнгэржэ, тэндэхи ажа... ...түрэндэ таряа худалдалгаяа түрүүлэн ...габьяатай. Энээн тухай газетэмнай ...бэшэ мэдээсэһэн байха.

...газетымнай олонхи номернуудта хүдөө ажа... ...продуктнуудые гүрэндэ тушааха даабари... ...дүүргэлэн тухай мэдээсэлнүүд, репор... ...үгөө. Хүдөө ажахын темэдэ зорюу... ...энэ һарада толилогдоһон материал... ...соогоо «Адуун һүрэгөө олошоруулая» ...ниитэ гаршагтай статьянуудые онсолон ...һарын эхинһээ иимэ гаршагтай 5 ...материал үгтэһэн байна. Кабанскын районой ...Худариин совхозой ахалагша адуушан ...А. Куриганов тухай автор хөөрэхэ зуураа ...хэрэглэгдэхэ тоног зэмсэгүүд муу ...мүн адуушадай түлбэри бага гээд ...Зэдын районой Доржи Банзаровай ...колхозой гэшүүн С. Зодоевой ...статья хэблэгдээ. Морин хадаа ажа... ...хүдэлмэридэ үшөө хэрэгтэй, тэрэниие үс... ...үнэ сэнгээр хямда мяхан абта... ...гэжэ тэрэн соо тодо һайнаар хэлэг...

...Буряадай хүдөө ажахын институдай ахалаг... ...научна хүдэлмэрилэгшэ, эрдэмэй кандидат ...Жигжитов статья соогоо адуу моридые ...хэрэгтэ мэргэжэһэн «Витимскии» ...урагшатай, бүтээсэтэй ажал хэрэ... ...тушаа тобшохоноор аад, тодо һонороор...

...мэдэһээр, энэ һарын эхиндэ үе ...агуу барилга — Байгал-Амарай ...замай барилга дээрэ ажалай үшөө нэгэ ехэ амжалта түйлагдаһан. Шэтын обла-стиин Куанда станци шадар БАМ-ай Баруун ба Түбэй участогуудай барилгашад һүүлшын рельс табижа, Ленэ мүрэнһөө Номгон далайн эрье хүрэтэр поезднууд ябаха аргатай боло-бо. Манай газетэ алдарта энэ илалтада зо-рюулагдаһан материалнуудые толилоо. Мүн тус үйлэ хэрэгэйшье һүүлээр барилгашадай хэжэ байһан ажал тушаа мэдээсэлнүүд, хэдэн материалнууд үгтэһэн байна.

Республикын партийна организацинуудта мүнөө тоосоото-һунгалтын суглаанууд үнгэр-гэгдэнэ. Ажалша коллективүүдэй парторга-низацинуудай ажабайдалай шухала талада зорюулагдаһан материалнуудые саг үргэлжэ толилжо байнхайбди. Тус суглаанууд гол тү-лэб үндэр эрилтын оршон байдалда, шүүмжэл-хы шэнжэтэйгээр үнгэрнэ гээд манда эль-гээгдэһэн бэшэгүүд соо хэлэгдэнэ. Хэлэгшые-мнай октябриин 6-да хэблэгдэһэн «Тодорхой асуудалнуудые элирүүлэн» гэһэн КПСС-эй Гусиноозёрско горкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Г. Галсановай материал гэршэлнэ.

Энэ һарын туршада Эсэгэ ороноо хамгаал-гын Агууехэ дайн тухай, баатар совет сэрэг-шэд тухай газетын хэдэн номерто хөө-рэгдэһэн байна. Тус материалнуудай дундаһаа октябриин 9-дэ хэблэгдэһэн «Дайшалхы нү-хэдни, хаанабта?» гэһэн дайнай инвалид Б. Ширипнимбуевай бэшэгые онсо дурдалтай. Энэ нүхэрнай Советскэ Союзай хоёр дахин Герой Д. Д. Лелюшенкын ударидаһан 5-дахи армиин гвардейскэ мотострелково 3-дахи дивизиин бүридэлдэ Эсэгэ ороноо хамгаал-гын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан намтартай. Инвалид дайшалхы нүхэдтэеэ холбоо бари-саагаа үргэлжэлүүлһээр. Эхэ ороноо хам-гаалалсаһан сэрэгшэдые бэдэрэн, манда бэшэг эльгээхэдээ, өөрынгөө, армиингаа ба диви-зиин ветерануудай соведэй ажал хэрэгүүдые ябуулдаг хүнүүдэй адрес бэшэһэн байна. Тиимэһээ, манай уншагшад, дээрэ нэрлэгдэ-һэн частиин бүридэлдэ ябаһан хүнүүдые мэ-дэхэ һаа, газетымнай октябриин 9-нэй номер-то толилогдоһон материал оложо уншахыень дурадхыт гэһэн найдалтайгаар уншагшадтаа ханданабди.

Ажабайдалдамнай дайралдажа байгаа дутуу дунданууды шүүмжэлхэ, элишэлхэ асуудал-нуудта мүн лэ анхарал хандуулагдаа. Жэ-шээлхэдэ, энэ һарын 16-най, 18-най номернуудта «Шалгалта юу харуулааб?» гэһэн гаршаг доро Хориин, Кабанскын районуудай зарим ажахы-нуудай үбэлжэлгэдэ хэр зэргэ бэлдэһэн тушаа рейдын материалнууд ниитэлэгдэбэ. Тиигэжэ нэрлэгдэһэн нютагуудай зарим фермэ, гүүр-тэнүүдэй, тэжээлэй цехүүдэй харюусалгатай хаһада бэлдэгдээгүй ушарта ажахынуудай, партийна, совет хүтэлбэрилэгшэдэйнь анха-ралые хандуулбабди. Шүүмжэлхы удхатай материалнуудай үндэһөөр саг дары хэмжээ-нүүд абтаха ёһотой болоно бшуу. Энээн ту-шаа харюунуудые хүлеэжэ байһамнай мэдээ-жэ. Тиихэдэ үнгэрһэн сагай туршада Будам-шуугай хёрхо харасада, хурса «хадхуурта» дайралдаһан дутагдалнууд олондо дуулгагда-һан, тунхаглагдаһан байна.

Һарын хугасаада толилогдоһон үшөө олон материал тушаа тоггомоор ааб даа. Зү-гөөр эндэ зариман тухайнь тоошохоноор хэ-лэгдэбэ. Онсолон тэмдэглэбэл, редакциин коллектив урдань табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ гэжэ оролдоо. Хүдэлмэридэмнай урдананхидаал адляар хүдөө бэшэгшэд бо-лон бусад эдэбхитэд туһалһаар. Таанад бүгэ-дэн, саашадаа манда бэшэг соогоо эхилээд байһан үбэлжэлгын, табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын тү-лөө, Илалтын 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэй-гөөр угтахын түлөө мүрысөөнэй ябаса тухай, түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай, мүн элишэ-лэгдэһэн дутуу дунданууд тухай саг үргэлжэ манда дуулгажа, мэдээсэжэ байха бээт гэжэ найданабди.

ИЛАЛТЫН 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ДАЙНАЙ, АЖАЛАЙ ВЕТЕРАН

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 40 жэлэй ойе ерэхэ жэлдэ тэмдэглэхэм-най. Ажабайдалаймнай тохёолдоһон энэ шанга шалгалта да-бажа гараһанһаамнай хойшо тэбхэр 40 жэл үнгэрхэеэ байна. Совет арад эдэ жэлнүүдэй ху-гасаада сэлмэг сэбэр огтор-гой доро байгуулхы ажал хэ-рэгүүдээ бэелүүлнэ.

Мүнөө түүхэтэ ойн баярай урдахана агуу энэ Илалтые шэрээлсэһэн хүнүүд тухай да-хяад хөөрэхэ хүсэлэнгэй тү-рэһэниинь мэдээжэ.

Зэдын районой Доодо-Бур-галтай тосхондо дайнай ба ажа-лай ветеран Чагдаржап Дым-чикович Банзаракцаев ажаһуу-даг. Энэ нүхэрнай олон юумэ үзэһэн, халуун шулуу долёо-һон хүн юм даа. Намтарайнь хуудаһануудые ираябди. 1937 оной май һарада сэрэгэй ал-банда абтаа һэн. Тиигэжэ Бу-ряадай морин сэрэгэй бригa-дын 12-дохи полкдо сэрэгшэн болоһон, удаань Ленинград шадар албаяа үргэлжэлүүлһэн байна. Чагдаржап Дымчикович энэл үедэ младша командирнуу-дай түргэн зуурын курсэда зууршалагдажа, тэрэнээ дүүр-гээ һэн. Тиин отделениин ко-мандир болоо бэлэй. Албаяа тэндээ үргэлжэлүүлһээр яба-хадань, сагаан финнүүдтэй дайн соносхогдобо. Нүхэр Банза-ракцаев хабаадалсаһан бүхы байлдаануудтаа шэн зориг ха-руулан тэмсээ һэн. Буряад хү-бүүн 1941 оной май һарада албаяа дүүргээд, Байгалайн-гаа үмэнэдэхи түрэл нютагаа бусажа ерэһэн байна. Тиихэ-дэ фашис Германи харата һа-наашалгануудаа бодото дээ-рэнь бэелүүлжэ байгаа. Иимэ эрхэ байдалай тохёолдоходо, манай гүрэн бэеэ хамгаалха хэмжээнүүдые абажа байһан юм. Гэбэшье албаяа дүүргэг-шэд армиһаа табигдажа, бай-гуулхы ажалда хубитаяа оруул-жа байгаа бшуу. Теэд арьяатан аашатай дайсан бидэниие гэ-нэдхээжэ, хорото муухайгаар добтолон ороо һэн. Ч. Д. Бан-заракцаев бусад совет хүнүүд-тэл адли амгалан ажалаа ор-хижо, буу зэбсэг бариха баа-тай болоо һэн. Тиигэжэ энэ нүхэрнай Эсэгэ ороноо хам-гаалгын Агууехэ дайнай эхил-һээр 3-дахи үдэртэнь сэрэг-шын хубсаһа үмдөө һэн. Ок-тябриин тэн болотор хилэ ша-дар алба хэбэ. Удаань Эхэ сронойнгоо ниислэл Москвае хамгаалха хатуу шанга байл-даануудта хабаадалсаа. Нюта-гаймнай хүбүүн ами наһаяа хайрлангүй тэмсэжэ ябаһаар эндэл хүндөөр шархатаба. Тии-гээд Казахстанай Павлодар хо-тын госпитальдо хэдэн һа-рын туршада эмшэлүүлһэнэй һүүлээр гэртээ бусажа ерээ һэн. Сэрэгшэ тылдэшье орол-досотойгоор хүдэлһэн юм. Чаг-даржап Дымчикович һая бо-лотор түрэл колхоздоо ажал-лаа.

Дайн байлдаануудта эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсаһан сэрэгшэ дайшалхы нүхэдтэеэ холбоо барисаагаа алдадаггүй. Жэшээлхэдэ, нүхэр Банзарак-цаев хэдэн жэлэй урда тээ Советскэ Союзай маршал И. Х. Баграмянай гар табилгатай бэшэг абажа, 16-дахи армиин гвардейскэ 83-дахи дивизиин сэрэгшэдэй Киевтэ болоһон уулзалгада хабаадалсаһан бай-на. Дайшалхы 7 медаляа зүүжэ гараһан сэрэгшэ нүхэд-тэеэ тиихэдэ золгожо, хатуу шанга байлдаанууд тухай, за-луу наһан тухайгаа хөөрэлдөө һэн.

Дайнай ба ажалай ветеран 6 хүбүү, 1 басага хүмүүжүүлжэ, хүлыень дүрөөдэ, гарыень ган-загада хүргэнхэй. Мүнөө Бан-заракцаевтанай үхибүүдычь бултадаа түрэл ажахыдаа хү-дэлжэ байна.

Д. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ШЭНЭ БҮЛЭ

Арадай депутадуудай Бар-ханай сомоной Соведэй гүй-сэдкомой байшан соо тээмэн-дэ һайндэрэйхеэр, уран гоёор шэмэглэгдэнхэй байба. Ушa-рынь хадаа тэндэ совет шэнэ бүлын мүндэлһэндэ зорюу-лагдаһан баяр ёһолол үнгэр-гэгдөө. Владимир ба Вален-тина хоёр тиихэдэ бүхы наһан соогоо сугтаа эбтэй эетэй ябаха байһан тухайгаа танга-риглаа. Гэрлэһэн залуушуул Раднаевтаниие, тэдэнэй түрэл-хидые, нүхэдыень баяр баяс-халанта үдэрөөрнь сомоной соведэй гүйсэдхэхы комитедэй түрүүлэгшэ М. М. Доржиев нютагайнгаа хүнүүдэй зүгһөө хани халуунаар амаршалба.

Владимир Раднаев хадаа Барханайнгаа дунда һургуу-лиие эрхим һайн сэгнэлтэнүүд-тэйгээр 1975 ондо дүүргээ һэн. Удаань сэрэгэй албанда мүн лэ магтаалтай ябажа ерэ-һэн юм. Һүүлээрнь тэрэ Дор-жи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт дүүргээд, багшалжа байнхай.

Иигэжэл Бархан нютагаар-хин эрхим, түрүү хүбүүдэйн-гээ гэр бүлэ болоходонь, һайн-дэрөөрнь амаршалдаг заншал-тай.

Б. ДОНДУПОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хурамхаан.

«ЛЕРМОНТОВЭЙ УНШАЛГАНУУД»

Ородой агууехэ поэт М. Ю. Лермонтовэй түрэһөөр 170 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Лермонтовэй уншалганууд» Буряадай гүрэнэй Доржи Бан-заровай нэрэмжэтэ институдай түүхын-хэлэ бэшэгэй факуль-тедтэ һаяхан үнгэргэгдэбэ. «Лермонтов ба мүнөөнэй үе саг», «Лермонтов ба декаб-ристнууд», «Лермонтов А. С. Пушкинай һурагша ба зохёо-хы ажалайнь үргэлжэлүүлэг-шэ» болон бусад темэнүүдээр студентнэр элидхэлнүүдые хэһэн байна. Институдай акто-ва зал соо ородой агууехэ поэдэй дүрэ зурагай дэргэдэ М. Ю. Лермонтовэй шүлэ-гүүд, тэрэнэй шүлэгүүд дээ-рэ найруулагдаһан романснууд тэрэ үдэшэ зэдэлээ. Мүн лэ миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн дуунууд, шүлэгүүд сугларагшадай анхаралда дурадхагдаа.

И. ЯРНЕВСКИЙ.

НЮТАГТАА ХҮНДЭТЭЙ АЙЛ

Хандала нютагтамнай һайн һайхан заншалтай, үнэр ба-ян һуудаг гэр бүлэнүүд олон юм. Тиигэбэшье һаань, Бадла-евай бүлэ тухай онсолон хөө-рэхэ һанаатайб. Энэ гэр бү-лынхидые малша угтан гэжэ нэрлээ һаамни алдуу болохо-гүй байха.

Буха Суворович Екатерина Николаевна хоёр зургаан үхи-бүү хүл дээрэнь гаргаһан хо-ёр гээшэ. Гэрэй эзэн хори га-ран жэлдэ мал адуулагшаар хүдэлжэ байна. «Үнеэнэй һүн — эдиһэнһээ» гэһэн аман үгэ бии ха юм. Тиимэһээ үнеэ-дые адуулагшын оролдосоһоо фермын һү һаалиин түсэбэй дүүргэлтэ сэхэ дулдыдаха бо-лоно бшуу. Жэлэй дүрбэн са-гай ямаршье үдэр малда ха-рууһан хэрэгтэй. Үшөө һүнин-дөө һахихаш. Малай бай-рын ариг сэбэр байхын тү-лөө оролдохош, һаалишадта хамһалсахаш, тугалынь абал-сахаш — юрэдөө, миин һуу-жа байха саг үсөөн лэ байха даа.

Гэрэй эзэн эхэнэр Екатери-на Николаевна жэгтэй һонин эхэнэр байһан юм. Хэдэн жэ-лэй саада тээ автобусоор яба-тараа гэнтын аюулда ороһон юм. Богони наһатай байһандаа тиимэ юм һэн гү — түбһэндэ бэрхэ хүн бэлэй. Ажалша гээ-шэнь. Дүрэ зурагынь Хүндэ-лэлэй самбарһаа һаладаггүй һэн. Совхозой түб һууринда тэрэнэй хүндэдэ улаан туг үргэгдэжэл байха. Һаалишадай дунда дэлгэрдэг социалис мү-рысөөндэ үргэлжэ түрүү һуу-ри эзэлдэг байһан Е. Н. Бад-лаева район болон совхо-зойнгоо зүгһөө грамотануу-даар ба үнэтэ бэлэгүүдээр хо-до шагнагдадаг бэлэй. Хара багаһаа хойшо мал ажалда хүдэлжэ эхилһэн хадаа за-луушуулда ёһотойл үльгэр жэ-шээ харуулхаһаа гадна тэ-дэниие һайн һаалишан болго-жо һургадаг, олон юумэ заа-жа үгэдэг зантай һэн.

Мүнөө Бадлаевтанай гэрһээ үдэр бүри дүрбэн хүн гараад лэ фермэ тээшэ ажалдаа ошо-дог. Эхынгээ хаража бай-һан бүлэг үнеэдые Елена ба-саганиинь даажа абаһан юм.

Бадлаевтанай ехэ басаган Мария хүдөө ажахын инсти-тут дүүргэээд, фермын зоотех-нигээр хүдэлнэ. 1978 ондо пар-тида ороһон намтартай. Фер-мынгээ хүдэлмэрилэгшэдые тэ-рэ үнэн зүрхэнһөө хайрладаг, али болохоор дэмжэдэг, ту-һалдаг юм.

Лиза Слава гэжэ хоёр дүү-нэрынь мүн лэ хүдөө ажахын институдта һурана. Совхозой стипендиат — эдэ хоёр удан-гүй институт дүүргээд, түрэл ажахыдаа хүдэлхэеэ ерэхэ. Бадлаевтанай уг залгамжалаг-шад олон боложол байха.

Тиихэдэ Екатерина Никола-евнагай дүү басаган Любовь Николаевна баһал һаалишанаар хүдэлнэ. Мал ажалай 1 клас-сай мастер алдартай болоһон энэ эхэнэр мүн нүхэрөө алда-һан, хоёр багахан басагатай үлөө һэн. Гэрэй бүхы ажал эхэнэрэй дааша дээрэ үлөө. Теэд яахабши, хамтынгаашье, гэрэйнгээшье ажал зэргэ тав-руулаагүйдэ аргагүй байгдаа. Оксана Аюна хоёрынь томо-хонууд боложо, гэрэйнгээ ажал хэлсэдэг боложо байна. Хо-додоо сэбэрээр, саб гэмээр хубсалһан басагадууд һургуу-лида һайн һуража, эжы фрон-товик нагаса баабай хоёроо баясуулан ябана.

Ажахын түрүү һаалишадай нэгэн Л. Н. Ергонова КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар һая-хан абтаба.

Бадлаевтанай бүлын ажабай-дал хадаа олон юумэч тухай һануулна гээд тэмдэглэлтэй. Даажа байһан ажалдаа ха-рюусалгатайгаар, оролдосотой-гоор хандадаг, олоной хэрэ-гэй түлөө тэмсэжэ ябадаг хү-нүүдэй үхибүүдыньшье хара ба-гаһаа эхэ эсэгын һургаалай нүлөөн доро хүмүүжэжэ, бол-босоржо, өөһэдынгөө харгы замые олодог, амжалташье түйладаг бшуу. Үнэхөөрөө, энэ бүлынхид зон нүхэдтөө хүн-дэтэй, оролдосотой ажалаа-раа нэрэеэ нэрлүүлэн ябана.

Нютагайнгаа ажалша түрүү бүлэнүүдэй нэгэнэй ажабайда-лые адаглан хараад байхадаа омогорхоноб, ажал хэрэгтэнь үнэн зүрхэнһөө амжалта хүсэ-нэб.

А. БОТОЕВА,
хүдөө бэшэгшэ,
Кабанскын район.

ТҮРҮҮ БАРИЛГАШАН

Кабанскын районой Селенгинск посёлогто барилга-хабса-ралгын 8-дахи управлени барилгын хүдэлмэринүүдые хэдэг. Тус коллективтэ ажалай түрүүшүүл олон юм. Тэдэнэй нэгэн гэбэл, Абудар Минахметович Габдрахманов болоно. Энэ нү-хэр 8-дахи СМУ-гай 1-дэхи участогай комплексно бригадые хүтэлбэрилдэг. Түрүү барилгашанай ударидадаг коллектив гэрэй торхонуудай түмэр хэрэгсэлнүүдые суглуулха, хабсар-ха хүдэлмэринүүдые дүүргэдэг. Комплексно бригадын гэ-шүүд мүнөө холимол тэжээлэй заводой үйлэдбэриин бай-шан бодхоохо хүдэлмэри бэелүүлжэ байнхай. Тус предприя-ти арбан нэгэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлдэ ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Тиимэһээ тэрэниие саг болзор соонь ба-риха гээшэ ехэ удха шанартай болоно. Нүхэр Габдрахмано-вай даадаг бригадын барилгашад ажал хэрэгтээ оролдосо-тойгоор, үнэн зүрхэнһөө хандажа, түсэбтэ даабарияа 135—140 процент бэелүүлнэ.

Абудар Минахметович «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагданхай, «РСФСР-эй габьяата барилгашан» гэһэн үндэр нэрэ зэргэтэй. Энэ нүхэрнай гүрэн түрынгөө этигэл найда-бариие габшагай ажалаараа харюулан, суг хүдэлдэг нүхэд-төө ёһото жэшээ харуулан ажаллажа байнхай.

М. СУТУРИНАЙ фото-текст.

ЗАҺАБАРИЛХА ХЭРЭГТЭЙ

Түнхэнэй районой гол хар-гын жэлһээ жэлдэ муудажа байһан тухай олониитэдэ дуул-гажа, нютагаархинайнгаа зүг-һөө туһаламжа эрихэ хүсэл-тэйб. Энэ харгы жэлһээ жэлдэ улам хүгжэжэ байгаа арадай ажахын эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хангажа бай-ха зэргэтэй юм. Теэд үдэр һү-нигүй ашаглагдажа байдаг хар-гын байдал ямар гээшэб гэ-һэн асуудал ехэ удха шанар-тай болоно.

Энэ харгы районоймнай түб Хэрэн хүрэтэр асфальт хушал-татай. Харин саашаа шорой обоолжо нюруулһан юрын харгы. Энээнэй утань бүхы дээ-рээ миин 170-аад километр болодог. Теэд байдалынь һүү-лэй үедэ ехэ муудаа. Ушa-рынь хадаа харгын хойноһоо һайн харууһан хэгдэнэгүй, за-һабаринь бирагүйдэнэ. Гэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлнүүдтэ мү-нөөнэй шэнэ хүүргэнүүд яһала баригдана гээшэ. Теэд заһаба-риин хүдэлмэринүүд удаан хэг-дэдэг байна. Нэгэ газартань заһабарилһаар байтарнь, нү-гөөдэ участогынь хонхо-ёнхо болошохо.

Тиихэдэ гол харгыһаа асата-жа, «Аршан» курорт тээшэ ошоһон 32 модо зайтай харгы бүришье һаа, муу байдалтай гэхэдэ, огто алдуу болохогүй. Тэрэшэлэн районой нютагуу-дые холбоһон харгынууд ба һууринуудай үйлсэнүүд хура бороогой ороходо, ябахын ар-гагүй болодог.

Харгын муу дээрэһээ ажа-лай саг хаягдана, автомаши-нанууд эбдэрнэ, ашаглагдаха сагынь хороогдоно. Мүн энээн-һээ боложо, машинын ябадал-тай холбоотой усалта ушарал олошорно.

Районой харгынууд хэнэй харууһан доро байһан аад, иимэ байдал үзэгдэнэ гээшэб гэһэн асуудал гаража ерэнэ. Манай эндэхи харгынуудай за-һабариие хоёр управлени хэ-дэг. Тус эмхинүүдэй оньһон түхеэрэлгэнүүд эндэ-тэндэ ажал хэжэл байдаг. Зүгөөр дүүргэ-жэ байһан ажал хэрэгтээ тэ-дэнэй хайша хэрэгээрханда-хашье ушарнууд дайралдадаг. Жэшээлхэдэ, гудронтой холи-һон хайр шулуунай дулаанай сагта тараагдангүй үлэшэхэ яба-далнууд үзэгдэдэг. Энээнһээ боложо, гол харгые һайжаруул-хын орондо бүри муудхааха болоно бшуу. Нёдондо үбэл-шье иимэ байдал ушараа һэн. Энэ ушар хадаа ажалдаа хай-харамжагүйгөөр хандадаг бай-һыень гэршэлнэ.

Районой харгынуудай иимэ байдалые эрид һайжаруулха саг тулажа ерээ гээд һанагда-на.

А. СУШКЕЕВ,
Түнхэнэй совхозой гаражые даагша.

ҮНДЭР НАҺАТЫН ЭДЭБХИ

...нуга бүхэндэ зон ...хүндэтэн, айл ай-...мэдээжэ, наһатан ...шье һаа, олоной хэрэ-...бүхыгөөрөө орол-...шадал соогоо ажал ...ябадаг хүнүүд бии. ...районой «Улаан ...совхоздо хүдэлмэри-...хүдэлжэ ябаһан Ж. ...нютагай эгээл иимэ ...нэгэн юм. Мүнөө ...гаранхай. Тэрэниие ...хиниинь ёһотойгоор ...манай аха заха-...нэгэн гэдэг гурим-...тиигэжэ хандада-...гайхалгүй. Юуб ...энэ нүхэрнай Эгэтэ-...тоггопон «Малшан» ...тын ажахыда эгээл ...ороһон байна. Тиин ...сагһаа хойшо эн-...түриин ажал хэжэ ...ододоо оролдон, ...ашиев муугаар ...ажэ нэгэшье да-...энгүй хүдэлһэн

...Дашиевтан олон ...ада гэр бүлөө-...ал дээрэ хүдэл-...н энэ нүхэрнай ...соо «Улаан Ту-...оо луговодоор ...э даажа абаһан ...игаа саг соонь ...наг шэбхэшье ...ургасатай но-...һэн. Иигэжэл ...бодолтой хүн ...хэжэ ябаха-...рэгтээ харюу-...хандадаг, ам-...аг гээшэ. Мү-...Дашиев түрэл ...жабайдалда ха-...зандаа. Жэ-...нүхэрнай үнгэр-...туршада үбһэ ...эдэбхитэйгээр ха-...Залуу шираг ...э оүридэһэн гар ...звеное даа-...лахыень Ж. Да-...хозой хүтэлбэри ...Тиихэдэнь ажа-...л хэрэгүүдтэ хо-до һаналаа табижа ябадаг һэн тула оролдохобди гэжэ олон үгэгүйгөөр зүбшөөһэн байна. Тиин тэдээндэ нэгэ-морин косилка, нэгэ трактор даалгагдаа һэн. Тус звеногойхид Нарин-Горхон гэжэ газарта үбһэ бэлэдхээ. Энэ коллективтэ ажаллаг-шадта 970 центнер үбһэ нөөсэлхэ гэһэн даабари үг-тэһэн юм.

Ямаршье хүдэлмэри хэхэ-дээ үнэн зүрхэнһөө оролдо-дог, урагшаа һанаатай хүнэй хүтэлбэрилдэг звеногой гэ-шүүд хуряалгын түрүүшын үдэрһөө ажалаа эмхитэйгээр ябуулжа, хура бороогой оро-бошье, гараа хабсараад һуун-гүй, али нэгэн арга олоод лэ дүршэл шадабариин ашаар нарата үдэрнүүдые һамбаа-шалан хүдэлөө. Тиигэжэ тэ-дэнэр 2100 гаран центнер үбһэ бэлэдхэжэ шадаа. Тэ-рэшэлэн хуряаһан үбһэниинь шанар һайнтай гээд тэмдэг-лэгдээ. Ушарынь хадаа зве-ногой гэшүүд хүтэлбэрилэг-шынгөө дурадхаһанай еһоор, бага шиигтэй үбһөө бухал-лахадаа, тэрэнээ үндэрхэ-нөөр, нарихханаар обоолдог байна. Тиихэдэнь хатажа байһан үбһэниинь бороондо сохюулангүй хурлагдадаг, бухал болгогдоһон үбһэниинь түргэн хатадаг, шэмэ шүү-һэеэ алдадаггүй байгаа ха юм. Тус коллектив совхозой үһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэн-тэ бэшэ шалгаржа, хэдэн удаа урмашуулагдаһан, нэ-рэ солонь дуудагдаһан юм.

Иигэжэл ажалай, дайнай ветеран Ж. Дашиев өөрын-гөө хубитые ажахынгаа ажал хэрэгүүдтэ оруулна, ургажа ябаа залуу үетэндэ бодото жэшээ харуулна.

Д. ШИРАБОН,
хүдөө бэшэгшэ.

ГОЛ АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНАБДИ

Партиимнай Центральна Ко-митедэй ээлжээтэ Пленум бо-ложо дүүрэбэ. Тэрэнэй үзэм-жэдэ хүдөө ажахын гол баялиг — газарай ашаг үрые дээшэ-лүүлхэ хэрэгтэ сэхэ хабаатай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээ-рэ КПСС-эй ЦК-гай Генераль-на секретарь нүхэр К. У. Чер-ненкын хэлэһэн үгэ соо иимэ мүрнүүдые уншанабди: «Мүнөө үедэ бидэнэй түйлаһан амжал-та, саашадаа бэелүүлхэ юумэн хүдөө нютагуудые социальна талаарнь шэнэдхэн хубилгахын тула бэелүүлэгдэжэ байһан хэмжээнүүдтэй гол түлэб хол-боотой байна. Хүнүүд тухай анхарал оролдолго гаргаха, тэдэнэй ажалай ба ажаһуудa-лай эрхэ байдалые һайжаруул-ха, соёлой ажабайдалые саа-шадань хүгжөөн һалбаруулха гээшэ үйлэдбэриин амжалта-нуудай эшэ үндэһэн болоно гэжэ парти тоолодог юм. Эдэ асуудалнуудта Политбюро һу-ларшагүй анхаралаа хандуул-даг байгаа, саашадаашье хан-дуулха юм. Хүдөөгэй ажал-шадай ажабайдалда үндэһэн хубилалтанууд боложо байна, манай хүдөө нютагай түхэл шарай танигдашагүй болотороо хубилна гэжэ мүнөөдэр тодор-хойгоор хэлэжэ шадахабди».

Эндэ дурдагдаһан үгэнүүд Хориин районой «Георгиев-ский» совхозой ажабайдалда сэхэ хабаатай. Бодоодшье үзэ-еэ даа. Үхибүүдэй саад, хэл-хеэ холбооной байшан һүүлэй үедэ манда баригдаһан байна. Мүн Ашангын фермэдэхи улаан булан хүсэндөө оруулагданхай, Тиихэдэ барилгын иимэ хүдэл-мэринүүдтэй зэргэ харгы заһа-барилагдаа гээд тэмдэглэлтэй. Мүнөөшье манда барилга үр-гэлжэлүүлэгдэһээр. Жэшээлхэ-дэ, Ашангын отделенидэ клуб, библиотекэ бодхоогдо-но. Иигэжэл бидэнэр мүнөө-нэй ажаһуудалай эрилтэнүүд-тэ хүрэмэ социально-соёлой объектнүүдые барина гээшэбди.

Манда хэгдэжэ байһан ба-рилгын эдэ бүгэдэ хүдэлмэри парти, гүрэн түрымнай ажал-ша түмэнэй һуудал байдалда хандуулдаг анхарал оролдол-гые бодотоор харуулна.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1984 он) Пленумэй шиидхэ-бэринүүдые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлһэнһээмнай манайшье совхозой хүдэлмэришэдэй, мэр-гэжэлтэдэй баян дэлгэр ажа-байдал дулдыдана гээд бидэ һайн ойлгонобди. Тиимэһээ тус Пленумэй материалнуудые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Чернен-кын үгэ соо хэлэгдэһэн тоб-шолол болон заабаринуудые хүн бүхэндэ ойлгуулха, тэдэ-ниие бэелүүлхэ хэрэгтэ бүгэдэ ниитые элсүүлхэ гэһэн зорил-го манай урда мүнөө табиг-данхай. Нютагайнгаа сомоной Соведэй депутадуудай гол ан-харал энэ хүдэлмэридэ хан-дуулан, ажал хэрэгээ эрхилхэ-бди.

Б-С. БАДМАЕВ,
арадай депутадуудай Ашангын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ХОТОДО АЖАҺУУДАГ ААД...

«Манай Гусиноозёрск хотын зарим үйлсэнүүдтэ электрын элшэ хүсэн хододоо таһалдуу-лагдадаг. Һалхинай үлеэгээд-хибэл зай гал дамжуулагда-хаяа болидог. Подстанциин тү-хеэрэлгэ хүдэлхэеэ болишо-дог. Энергетигүүдэй городто ажаһуудаг аад, иимэ байдал-тай эбсэхэдэ гомдолтой бай-на». Иимэ удхатай бэшэгүүдые ГРЭС-эй хүдэлмэришэд Е. Че-бунин, Е. Борисова, А. Федо-сеев болон бусад манда бэ-шэбэ.

Гусиноозёрскдо ажаһуугша-дые электрын элшэ хүсөөр хангаха ябадалые гуримшуул-ха саг тулажа ерэнхэй. Тии-мэһээ энээниие хараада абан, байгша оной эхиндэ үйлэдбэ-риин «Буряткоммунэнерго» нэ-гэдэлэй Гусиноозёрскын учас-ток байгуулагдаа юм. Энэ учас-ток хотын бүхы энергобъект-нүүдые нэгэдүүлжэ, энерго-ажахые хүтэлбэрилхэ уялга-тай болоо. Мүноо үедэ манай участогай мэдэлдэ 40 гаран километр высоковольтно, 20 гаран километр кабельна ли-нинүүд, трансформаторна 85 подстанци гэхэ мэтэ түхеэрэл-гэнүүд оролсоно. Энерго-ажа-хые шадамараар ашаглахын тула тусхай диспетчерскэ ал-бан, энергоинспекци, заһаба-рилгын бүлэг байгуулагдаха ёһотой һэн.

Гэбэшье тушаагдажа үгтэ-һэн оньһон түхеэрэлгэнүүдэй техническэ байдалынь бира-гүй байшоо. Гол бэрхэшээл-нүүдынь гэхэдэ, жэл шахуу хү-дэлжэ байһан манай коллек-тивтэ материальна үндэһэ һуу-римнай хүгжөөгдэнэгүй. Онсол-бол, мастерской, гараж, мүн хэрэгтэй техникэ, тусхайлбал, автокран, модо зөөдэг маши-на, мүн рацитай микроавтобус үгтөөдүй байһаар. Энэ талаар «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй зүгһөө аша үрэтэй туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Манай участо-гай баазые гүйсэд дүүрэнээр хангаха, бүридхүүлхэ шухала болоно. Харин мүнөө гансахан лэ машинатай гээшэбди. Зайн галай утаһанай таһархада, бу-сад түхеэрэлгэнүүдэй эбдэр-хэдэ, саг дары заһабарилга хэ-хэ гээшэнь бэрхэшээлтэй бо-лоно. Илангаяа үбэлэй сагта электрын ажахые һайнаар ха-рууһалха хэрэгтэй гээд хэн-дэшье эли ха юм. Теэд дээдэ албан зургаан манай Гусино-озёрскын участогта анхаралаа гүйсэдөөр хандуулаагүй бай-һаар.

Тэрэшэлэн хотын предприя-тинууд, жэшээнь, Галуута-Нуу-рай шахта, ГРЭС-эй барилгын управлени болон бусад манай участогта туһаламжа үзүүлмээр аад, ямаршье туһа хүргэнэгүй.

П. ФОРТУШЕНКО,
Гусиноозёрскын электро-ажахын участогай начальник.

Толилогдоогүй бэшэгэй мүрөөр

ГУЙЛТАНЬ ХАНГАГДАХА

Зэдын районой Бургалтай һууринда ажаһуудаг Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша, 2-дохи группын инвалид нүхэр Д-Д. Бадмаев сентябрь һарада манда бэшэг эльгээгээ юм. Тэрээн соогоо «Запорожец» түхэлэй хүнгэн машинадамни моор олдоногүй гэжэ бэшэһэн байна. Дайнай ветеран иимэ асуудалтайгаар Улаан-Үдын автомагазинай хү-дэлмэрилэгшэдтэ, нютагайнгаа — Петропавловкын сельпо-гой хүтэлбэридэ хандаа юм. Тиихэдэнь хүдөө нютагай инва-лидууд ажаһууһан газарайнгаа худалдаа наймаанай эмхи-нүүдээр хангагдаха ёһотой гэжэ автомагазинда харюусаа. Удаань нүхэр Бадмаев Петропавловкын сельподо энэ жэлэй эхиндэ хандаһан байна. Гэбэшье гуйлтань үшөө хангагдаа-дүй. Тиимэһээ дайнай ветеран энэ хэрэгтэмни туһалжа боло-моор һаань, туһа хүргыт гэһэн бэшэг редакцидамнай эль-гээгээ юм.

Энэ бэшэгыень Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ Б. Г. Кушеевтэ эльгээһэн байнабди. «Запорожец» түхэлэй машинын моорнүүдэй эльгээгдэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаал-гын Агууехэ дайнда хабаадагша, 2-дохи группын инвалид Д-Д. Бадмаевай гуйлтые хангахыень Зэдын районпотребсоюзай правленидэ даабари үгтэбэ» гэһэн харюу редакцида абтаба.

Энэ асуудалай шиидхэгдэһэн тушаа Буркоопсоюзай прав-ленидэ дуулгаха.

АРГА БОЛОМЖОНЬ ЕХЭ

Музейнүүдэй хүмүүжүүлхы арга боломжонууд тон ехэ гээшэ. «Үзэл бодолой, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол үзэл бодолой талаар ябуулагдаха хүдэлмэриин хэмжээе дээдэ шатада байлгаха эрилтэ табина. Эндэ музейнүүдэй хүмүүжүүлхы үүргэ мүн лэ онсо хараада абтаха зэргэтэй.

Һурагшадые эрдэм номдо һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ музейнүүд һургуулиин тон дүтын туһалагша болохо байна. Ушарынь хадаа байгаали, түүхэ болон соёл тухай баримтата материалнууд дээрэ үндэһэлжэ байгуулагдаһан музейн экспонадууд олон үе сагые жэшэжэ үзөөд, һургаал абамаар тобшолол хүүлэхэ аргатай гээшэ. Музейдэ табигдаһан зүйлнүүд үе сагай урасхал соо ажабайдалай хүгжэлтые, хүн зоной ажалай габьяае харуулжа, һурагшадай эрдэм мэдэсые үргэдхэнэ. Һоник намтартай габьяата хүнэй ажал ябуулгые харуулһан зүйлнүүд залуушуулда жэшээ боложо үгэдэг. Тэдэ бүгэдые анхаралтайгаар шудалан хаража гарагшад саашадаа өөһэдынгөө хэрэг ажал тухай бодомжолдог, бусад хүнүүдтэй жэшэжэ үзэдэг байна. Юрэдөө, музейн экспонадууд гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ таабаритайхан, далда удхатай гээшэ.

Манай музейдэ һургуулиин һурагшад ерэжэл байдаг. Тиихэдээ гол түлэб 3—6 хүнһөө бүридэһэн бүлэг эдиршүүл, ехэнхидээ нэгэ үеын зон ябажа харадаг гэжэ манай ажаглалтанууд гэршэлнэ. Тэдэнэр сүлөө сагтаа эрдэм мэдэсэе үргэдхэжэ, ажаһууһан үе саг тухайгаа ойлгосоёо гүнзэгырүүлжэ, үетэн нүхэдтэеэ һанамжануудаа хэлсэдэг гээшэ.

Үхибүүдэй олонхинь манай музейдэ табигдаһан урда сагай зүйлнүүдые, жэшээлхэдэ, ажалай зэр зэмсэг, мамонтын яһа, Байгал далайе хязаалжа оршоһон шулуун байса, хушуунууд доогуурхи тоннельнүүдэй диарама гэхэ мэтые ехэтэ һонирхожо харадаг байна.

Һургуулида үнгэргэгдэдэг хүдэлмэриин түсэбтэй зохилдуулжа, манай музей һонирхолтой хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэдэг. Тиимэһээ һургуули хадаа һуралсал-хүмүүжүүлгынгөө хүдэлмэриие бэелүүлхэдээ, нэгэ доро үхибүүдэй һонирхол түрүүлжэ, музейдэ дурлуулдаг байна.

Класс доторoo хэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудтай, жэшээлхэдэ классай часта, ямар нэгэн викторинада хэрэглэгдэхэ материалнуудые һурагшад музейн зүйлнүүд дээрэһээ абажа бэшэдэг, бэлдэдэг юм. Олонхи һурагшад музейн залнуудаар экскурсида ябаха дуратай байдаг. Юуб гэхэдэ, эндэ музейн хүдэлмэрилэгшэ тодо һонирхолтой тайлбари үгэжэ, үхибүүдые дахуулдаг. Харин аха классуудай һурагшад экскурсоводгүйгөөр, өөһэдөө ябажа хараха дуратай гээшэ.

Музейдэ үнгэргэгдэдэг хизаар ороноо шэнжэлхэ хүдэлмэри олон янзын байдаг. Жэшээлхэдэ, бэдэрэлгын экспедици, археологическа малталганууд, ажалшэ коллективүүдэй болон комсомолой организацинуудай намтар бэшэлгэ, мүн ажалай ба дайнай ветерануудта, ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдаһан выставкэнүүдые эмхидхэлгэ гэхэ мэтэ хэмжээ ябуулганууд болоно.

Нютагуудай һургуулинуудай багшанар болон һурагшадай хизаар ороноо шэнжэлгээр эмхидхэһэн конференцинүүд музейн материалнуудые гансашье баяжуулдаг бэшэ, мүн шэнээр һургуулиин музей байгуулха хэрэгтэ гол түлхисэ боложо үгэдэг.

Музей һургуули хоёрой харилсаае улам дүтэ болгожо, аша туһыень үргэдхэхэ хэрэгтэ музейн хүдэлмэрилэгшэдэй педагогическа эрдэм мэдэсые дээшэлүүлгэ, мүн музейн хэрэгые багша хүнэй һайн мэдэдэг байлга гэхэ мэтэ ехэ удха шанартай байна. Музейнүүд соо һурагшадтай эмхидхэгдэдэг хэмжээ ябуулганууд олон янзын гээшэ. Жэшээлхэдэ, эдиршүүлые пионерэй зэргэдэ абалгын сборнууд, һонин намтартай хүнүүдтэй — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадтай, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзалганууд, комсомолой билетүүдые, СССР-эй эрхэтэнэй паспортнуудые барюулалгын баяр ёһололнууд гэхэ мэтэ манай музейдэ үе-үе болсоод лэ үнгэргэгдэжэ байдаг. Эдэ бүгэдэ залуушуулай зүрхэ сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр хадуугдажа, каһанайнь һайхан дурсалгануудай нэгэн боложо үгэдэг. Иимэрхүү уулзалга, ёһололнуудта БАМ-ай түрүү барилгашад уригдажа, үхибүүдэй урда үгэ хэлэдэг, ажал һуралсалдаа амжалтатай ябахыень үреэдэг байна.

Тэрэшэлэн «Геройнууд мантай зэргэлээд» гэһэн темээр үнгэргэгдэдэг уулзалганууд манай музейдэ заншалта болонхой. Курлы хушуунда түрүүшын десантын буулгагдаһаар арбан жэлэй ойдо зорюулагдаһан уулзалга тон һонирхолтой байгаа. Тэрээндэ тоннель түнхигшэдэй түрүүшын десантын гэшүүд уригдажа, Фатбир Хафизович Гафуров түрүүтэй барилгашад олоороо суглараһан, һурагшадта БАМ-ай барилга тухай дэлгэрэнгы һонин хөөрөө хэһэн байна. Тэрэшэлэн пионерэй «Радуга» лагерьта амарагшадай Ленинград хотын түмэр замай транспортын институдай студентнэрэй «Байкал» гэжэ барилгын отрядай гэшүүдтэй уулзаашань удаан мартагдахагүй.

Фатбир Хафизович БАМ-ай барилгын эхиндэ ушарһан түрүүшын бэрхэшээлнүүдэй яажа дабагдаһан тухай, манай хизаарта совет ороной олон үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэдэй эб нэгэдэлтэ, эдэбхи үүсхэлтэ ажалай амжалтануудые һонин баримтануудтайгаар дурдаа. Уулзалгын түгэсхэлдэ Байгал-Амарай түмэр замай барилгын ветеран нүхэр Ф. Х. Гафуровта «Хойто-Байгалай районой мэдээжэ барилгашан» гэһэн Хүндэлэлэй диплом, баглаа сэсэгүүд сугларагшадай альга ташалга доро барюулагдаа. Удаань Северобайкальск хотын соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэд һонин концерт харуулаа һэн.

Музейнүүд хадаа (тэрэ тоодо һургуулиинхишье) залуу үетэниие ушар ёһо һайн мэдэхээр, ажалша бэрхээр һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулха аргатайшье, үүргэтэйшье гээшэ.

З. БАДАРХАНОВА,
БАМ-ай түүхын музейн ахалагша нэгүчна хүдэлмэрилэгшэ.

Северобайкальск.

Буряадай комсомолой бии болгогдоһоор 60 жэлэй ой энэ зундаа тэмдэглэгдээ һэн. Хаа хаанагүй һуралсалай болон ниитын эмхи зургаануудта, хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ, соёлой байшангуудта ажалай болон дайнай ветерануудтай уулзалганууд, литературын, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэшэнүүд үнгэргэгдөө.

Һаяхан Ивалгын хүдөө ажахын техникумэй библиотекэдэ орожо ерэхэдэмнай, библиотекые даагша Нимаева Роза Жамсуевна ехэл сүлөөгүй, ээлжээтэ уулзалгануудайнгаа нэгэндэ бэлдэжэ байба.

Уншалгын уужам салуу залай үргэн ута сонхонуудһаа арюухан үдэрэй һаруул гэрэл адхарна. «Залуушуул зохёон ажаллаха зэргэтэй», «Совет хүнүүдэй сэдьхэл бодолой үндэһэн», «Ленинскэ аграрна политикын хүгжэлтэ», «Агуу ехэ Илалтын 40 жэлэй ойдо», «Марксизм-ленинизмын зохёолнуудые уншагты, шудалагты» гэхэ мэтын уряа гаршагууд, стендүүд, тусхай булангууд хүнэй анхаралые татана. Стенд бүхэнэйнь темэдэ үнинэйшье, һая хэблэлһээ гараһаншье элдэб номууд, брошюранууд зохидоор табяатай, уншагшадаа хүлеэнэ. «Буряадаймнай комсомолой шангай лауреадууд» гэһэн гоё һайханаар шэмэглээтэй стенд дээрэ номууд, журналнууд, газетэнүүд табяатай. Тэндэнь хэдэн залуушуул сугларанхаа, номуудые һонирхон ирана. Мүн лэ оронойнгоо, республикынгаа һүүлшын һонинуудые мэдэхэ дуратай хүнүүд столнуудай саана журнал, газетэнүүдые ирана. Үе-үе болоод лэ, ном һугабшалһан студентнэр ерэжэ, уншалгын залай библиотекарь Любовь Бадмадашиеваһаа хэрэгтэй номуудаа һурагшална, ямар нэгэн ном тушаа зүбшэл абахаар ерэһэн хүнүүдшье эндэнь бии болоно.

— Мүнөөдэр комсомолой шангай лауреат-поэдүүд Ардан Ангархаев Галина Раднаева хоёртой уулзалга болохо. Иимэрхүү уулзалганууд үе-үе болоод лэ үнгэргэгдэдэг. Энээнэй урда «Дуун болоһон шүлэгүүд» гэһэн темэтэй уулзалгадамнай республикымнай мэдээжэ композитор Сергей Манжигеев, артистнууд Леонард Шоболов, Клим Миткинов гэгшэд хабаадалсаа һэн. Тиихэдэ Николай Дамдинов, Цыденжап Жимбиев, Чимит-Рэгзэн Намжилов, Владимир Липатов, Андрей Румянцев, Владимир Петонов, Георгий Дашабылов, Баир Дугаров болон бусад уран зохёолшодой хабаадалгатайгаар «Поэзиин үдэшэнүүдые» ехэ һонёор үнгэргөөбди. Эдэ уулзалгануудай һүүлээр хүнүүд үндэһэн буряад искусстваар, литератураар һонирхожо, уншажа эхилдэг, уншагшадаймнай тоо нилээд олошордог. Энэнь илангаяа бидэндэ — библиотекарьнуудтэ ажалай урма, баяр асардаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, поэт Анатолий Щитовой энэ жэлдэ Буряадай номой хэблэлһээ гараһан «А где ты, Люсия?» гэһэн номоор викторина үнгэргэхэдөө, авторыень урижа, хөөрөөень һонирхожо шагнаабди. Энэ викторинын һүүлээр уран зохёолшын номуудые һурагшалһан хүнүүдэй тоо гэнтэ олошоршоо һэн. Мүнөө үедэ уншагшадай һонирхохо, шэлэхэ гэбэл, 60 мянга шахуу номууд жасадамнай бии, — гэжэ Роза Жамсуевна хөөрэнэ.

...Удангүй уулзалгашье боложо, Буряадай комсомолой түүхэ, мүнөөдэрэйнь жабхаланта ажал хэрэгүүдһээ гадна өөһэдынгөө, мүн бусадшье уран зохёолшодой зохёохы ажал ябуулга, һаяар гараха шэнэ номууд тухай уригдаһан поэдүүд сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Гэхэ зуура олон тоото повесть, романай автор Ардан Ангархаев хүдөө ажахын темэдэ бэшэһэн зохёол дээрээ хүдэлжэ байхадаа, мелиорациин асуудалаар һонирхоһоноо, мүн эрдэмтэ мелиораторнуудай бэшэһэн номуудые, статьянуудые уншаһан тухайгаа хөөрөө.

...

А. ХАБТАГАЕВ.

Комсомолдо зорюулагдаһан уулзалганууд

ҺОНИРХОЛТОЙ ВЫСТАВКЭ

Москвадахи Түбэй выставкын зал соо уран зурагай бүтээлнүүдэй «Соведүүдэй орон» гэһэн выставкэ нээгдэнхэй. Владимир Ильич Ленинэй, тэрэнэй дүлэтэ соратнигуудай ажабайдал тухай хөөрэһэн экспонадууд, партиин съездүүдэй ба конференцинүүдэй документнүүд, тэндэ хабаадагшадай фото-зурагууд, делегадуудые зураглаһан уран бүтээлнүүд, тиихэдэ Октябриин революциин үеые харуулһан баримтата материалнууд, совет арадай дайшалхы болон ажалай баатаршалгын гэршэ зүйлнүүд тэндэ олоор табигдаа. Коммунис партиин хүтэлбэри доро Соведүүдэй ороной гаталһан баатарлиг замые СССР-эй революциин Түбэй музейн жасаһаа абтаһан 4 мянга шахуу материал харуулна.

БАМ-ай Буряадай участогай түрүүшын барилгашадай абажа ябаһан эд хэрэгсэлнүүд, документнүүд выставкэдэ ерэгшэдэй халуун анхаралые татана.

Манай корр.

МОСКВА. Выставкын түбэй заал соо Агуу Октябриин 67 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ нээгдэбэ. «Соведүүдэй орон искусствын уран бүтээлнүүдтэ, түүхын болон культурын хүшөөнүүдтэ» гэһэн экспозициие энэ жэлдэ 60 жэлэйнгэе ойе тэмдэглэһэн Революциин түбэй музей эмхидхэһэн байна. Музей ойн баярайнгаа жэлдэ үнэтэ баялигуудаа хүн зондо дэлгэн харуулна.

Выставкэ дээрэ В. И. Ленинэй мэндэ ябахадаа хэблүүлһэн зохёолнууд, Агуу ехэ Октябриин социалис революциие бэлдэлгэ, тэрэниие үнгэргэлгэ тухай түүхэтэ документнүүд болон фото-зурагууд онсо һуури эзэлнэ.

Зураг дээрэ: выставкын заал соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛҺЭЭ

МОНГОЛ ОРОНООР

Сентябрь һарын тэнгээр Улаан-Үдэ хотынгоо түмэр замай вокзал дээрэһээ 30 хүн Наушки станци хүрэхэ поезддо һуужа, хүхюун баяртайнууд гараа һэмди.

Энэ хадаа Буряадай облпрофсоведэй зууршалгаар Монгол һайхан орондо тэгшэ 15 хоногоор аяншалгада гараһан Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, алба хаагшад, мастернууд, инженернүүд байгаа. Мүн Зэдын, Бэшүүрэй, Сэлэнгын районуудай малшад, алба хаагшад, Улаан-Үдэ хотымнай элдэб эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд бии һэн.

Сентябриин 15-най үглөөгүүр Улаан-Баатар хотодо хүрөөди. Энэ хото тухай оло дахин дуулаһан, уншаһан байбашье, өөрын нюдөөр харахада, һонин байһаниинь гайхалгүй.

Цогоо жолоодогшо, Туула, һүүлдэнь Саруул гэдэг оршуулагшад Жуулчин (интурист) фирмын зүгһөө ниислэл хотынгоо һонирхолтой газарнуудаар ябуулаа. Илангаяа дэлхэйн арадуудай багша В. И. Ленинэй музейе ехэтэ һонирхон хараабди. Элдэб үнгын мрамор шулуугаар шэмэглэн гоёогдоһон энэ музейдэ олон экспонадууд суглуулагдаһан, Ленин багшын революционно ажаябуулгые ханамжатай, оролдосотойгоор харуулһан байха юм.

Монголой Арадай Республика парти, правительствынгаа ударидалгаар, аха дүү социалис оронуудай илангаяа Советскэ Союзай туһаламжаар хүгжэнги промышленностьтэй, нютагайнгаа газарай баялигуудые үргэнөөр хэрэглэжэ эхилэнхэй, комбинат, завод, уурхайнуудые бодхсожо, үргэн тала дайдаараа үндэр таряа ургуулжа, мянга түмэн малаа эрдэм бэлигэй ёһоор улам үсхэжэ, социализм байгуулан, асари амжалтануудые туйлажа байнхай.

Бидэ, совет туристнар, ах дүү Монгол арадай түүхэтэ туйлалтануудтай омогорхон танилсажа ерээбди. Тэрээнһээ гадна Монголой байгаали, тала дайдань олон хүн зоной дура сэдьхэл татадаг байна. Улаан-Баатар ниислэл хотоһоо зүүлжээ, 80 километр газарта оршодог Тэрэлжэ гэжэ олон тоото аяншалгын газарнуудай нэгэ байра бии юм. Эндэ хэдэн үдэрэй туршада сентябриин сэлмэг һайхан үдэрнүүдтэ амараабди. Энэ турбазын дарга Дашням тэндэхи хүдэлмэрилэгшэд манай бүлэгые тон хүндэтэйгөөр угтажа, амаралтымнай һайнаар үнгэрхэ хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргаа. Тэндэхи хүдэлмэрилэгшэдтэй амаралтын үдэшэ үнгэргэгдэжэ, монгол, буряад,ород дуунууд, элдэб арадуудай хатар наадан зэдэлээ һэн. Буряадайнгаа республика тухай мүн хөөрэжэ үгөөбди.

Хужарта гэжэ аяншалгын байрада Монголой түүхын баян хуудаһан бидэ туристнарые һонирхуулба. XIII—XIV зуун жэлнүүдтэ Монголой ниислэл байһан Хар-Хорин хото тэрэ холын сагта шууяатай, үндэр хүгжэлтэтэй байһан, хуушан сагай эгээн бэрхэ дархашуулай бүтээһэн намтартай юм. Энэ хотын һууринһаа холо бэшэ, XVI зуун жэлдэ баригдаһан Эрдэнэ-Дзу дасан харахада, холын дархашуулай, зураашадай, барилгашадай уран бэлиг бидэниие һонирхуулна.

Түб Азиин суута газар элһэн Губи туристнарай анхарал ехээр татадаг юм. Эндэ Монголой Жуулчин фирмын баһа нэгэ турбаза оршодог. Тэрэ газар Урда Губиин аймагта болоно. Улаан-Баатар ниислэл хотоһоо 650 километр «АН-24» самоледоор ниидэн хүрэбэбди.

Монголой агууехэ Губи ямар олон эрдэмтэ аяншалагшадай зүрхэ сэдьхэл хүлгүүлээб, мүнөөшье хариин гүрэнүүдэй олон тоото туристнарай анхарал тэрэ татанал даа. Энэ дайда Монголой газарай 30 процентые эзэлнэ, тиихэдээ далайн нюрууһаа 1200 метр үндэр газарта байдаг.

Монголой Губи — Сахара шэнги сүл губи бэшэ. Эндэ үндэр хаданууд, хүйтэн булагууд, саксаул ургамал, ногооншье бии. Зүндөө аалихан «заежэ» байдаг элһэн добонууд тон һонирхолтой. Нэлэнхы үргэн талаарнь ябахада, элдэб янзын ан амитадшье харагдадаг байна.

Гурбан сайхан гэжэ нэрэтэй хадануудта аржагар буржагар эбэртэй зэрлиг архар-хусанууд бии. Хурса ута хоёр эбэрээ нюрган дээгүүрээ гэдэргэнь хитайлгаһан үндэр томонууд зэрлиг тэхэ-ямаанууд хабсагайн эрмэгээр харайлдан ябахадаа ямар гоё гээшэб! 1965 онһоо эдэ хадануудай Елын аман гэжэ хабсагайта газарынь заповедник болгогдоһон түүхэтэй.

Совет-монгол хани барисаанай һара октябриин 5-һаа ябажа байна.

Энэ һарын туршада аха дүү Монгол арадай амжалтануудаар совет хүнүүд һонирхон танилсана. Бидэ, бүлэг туристнар Монгол нютагаар ябажа ерэһэндээ угаа баяртай бусаабди.

Б. ЦЫРЕНДЫЛЫКОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС · АПН

БАЯРАЙ СУГЛААН

СОФИ. Болгарида эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй эмхидхэгдэһээр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков, партиина ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

Болгариин эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ Е. Лагалинова элидхэл хэхэдээ, Болгарида эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн бүхы ажал ябуулгаяа коммунистнуудай партиин зохёон байгуулхы ажал ябуулгатай хододоо холбодог юм гэжэ тэмдэглэбэ.

НРБ-дэ Социалис революциин илахада, эхэнэрнүүдэй хуби заяан үндэһөөрөө хубилһан байгаа.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалда США-гай ба НАТО-гай талаар тэдэнэй союзнигуудай эзэрхэг түримхэй хараа шэглэлые буруушааха гээшэ манай эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй ажал ябуулгын гол зорилго болоно.

СИРИИН КОММУНИСТНУУДАЙ ОЙН БАЯР

ДАМАСК. Сириин Коммунис партиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай митинг Сириин ниислэл хотодо болобо. Тэмдэглэгдэжэ байһан ойтой дашарамдуулан, СКП-гэй Центральна Комитедтэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалгые сугларагшад нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтаа. КПСС-эй түлөөлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Уласхоорондын таһагые даагшын орлогшо К. Н. Брутенц тэрэниие соносхон уншаба.

СКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Х. Багдаш митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партимнай үргэн ниитэ ажалшан арадай һуудал байдалые улам һайжаруулхые оролдоно. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта, Сириин дотоодын хэрэгүүдтэ империализмын сэрэгэй хамааралсалгада эсэргүү тэмсэлдэ тэдэниие элсүүлэн хабаадуулхые хүсэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Хоёр гүрэнэй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорой үндэһөөр СКП совет-сириин харилсаае али бүхы талаарнь үргэдхэн хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ гэжэ Х. Багдаш мэдүүлбэ.

НАМИБИИН АРАДАЙ ТЭМСЭЛТЭЙ ҺАНАЛ НЭГЭТЭЙ

НЬЮ-ЙОРК. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин штаб-байшан соо үнгэргэгдэһэн баярай суглаанда хабаадагшад Намибиин арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Намибиин арадтай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын долоон хоногой бүхы дэлхэй дээрэ тэмдэглэгдэһэндэ зорюулагдажа, тэрэ үнгэргэгдэһэн байгаа.

ООН-ой Генеральна секретарь Х. Перес де Куэльяр үгэ хэлэхэдээ, ЮАР-ай расис-колониальна дарлалта мүлжэлгэһөө Намибиие лаары түргөөр сүлөөлхын тула хүсэлэл оролдолгонуудаа эдэбхижүүлхыень уласхоорондын эмхиие уряалба. Намибиин арад эрхэ сүлөөтэйгөөр, бэеэ дааһан байдалтайгаар ажаһууха дүүрэн эрхэтэй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. ООН-ой Генеральна Ассамблейн Аюулгүйн Соведэй тогтоолнууд болон шиидхэбэринүүд дотор энээн тухайда нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэгдэһэн юм. Намибиие сүлөөлэлгын асуудалые бусад асуудалнуудтай холбохо һэдэлгые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци ори таһа буруушаагаад, Намибиин арадта эрхэ сүлөө олгогдохо ёһотой гэжэ мэдүүлбэ.

Намибиин асуудал мүнөө болотор юундэ шиидхэгдээгүйб гэхэдэ, Преториин гэмтэ засаг захиргаан хуули бусаар эзэмдэһэн газар нютагые али бүхы аргаар хиналтадаа байлгахые оролдоно гэжэ мэдүүлһэн байгаа гээд ООН-ой Генеральна Ассамблейн 39-дэхи сессиин түрүүлэгшэ П. Лусака (Замби) тэмдэглээ. Африкын урда хубидахи байдалые гуримшуулан шиидхэхэ асуудалые унжагайруулжа, Намибиие Африкын бэеэ даадан байдалтай хүршэ гүрэнүүдтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй, һүйдхэлтэ ябуулгануудай хэрэм болгохын тула ЮАР болон баруунай зарим гүрэнүүдтэй хамта США бүхы юумэ хэнэ гэжэ бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай, Африкын нэгэдэлэй эмхиин апартеидтэ эсэргүү ООН-ой тусхай комитедэй колони болюулха талаар ООН-ой комитедэй ба бусад эмхинүүдэй түлөөлэгшэд мэдүүлээ.

Венгриһээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ П. Рац социалис оронуудай үмэнэһөө үгэ хэлэхэдээ, Намибида эрхэ сүлөө олгохын, демократиин план мандахын тула ООН бүхы юумэ хэхэ ёһотой гэжэ зааба.

40 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ВАРШАВА. ПНР-эй эгээл олоной хабаадалгатай ниитын эмхинүүдэй нэгэнэй — польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаһаар 40 жэлэй ой эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэгдэжэ байна. Энэ гайхамшагта һара үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Варшавада болобо. ПНР-эй партиина ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд, бүлгэмэй эдэбхитэд, гадаадын оронуудтай хани барисаа, соёлой харилсаа тогтоодог совет бүлгэмүүдэй холбооной делегаци тэрээндэ хабаадана.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Войцех Ярузельскиин эльгээһэн амаршалга соносхогдон уншагдаа.

Польско-совет хани барисаанай бүлгэмэй главна правлениин түрүүлэгшэ Станислав Вроньский суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, манай хамтын дайсанда — фашизмда эсэргүү байлдаануудай гал дүлэн соогуур, социализм ба коммунизм байгуулгын үедэ совет болон поляк арадуудай хани барисаан, аха нүхэсэл бэхижэһэн байна гэжэ тэмдэглэбэ.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ ТУҺАЛАМЖА

УЛААН-БААТАР. Шэнэ байдал байгуулгада, Монгол орондо олон һалбаритай үндэһэн экономико хүгжөөлгэдэ Монголой ажалшадай туйлаһан амжалтанууд В. И. Ленинэй, Д. Сүхэ-Баатарай үндэһэ һууриинь табиһан МНР-эй ба СССР-эй хоорондохи эбдэршэгүй бата хани барисаантай, харилсаантай таһаршагүй холбоотой юм гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган — «Үнэн» газетэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай үзүүлһэн үнэн зүрхэнэй интернациональна туһаламжые тэмдэглэхэдээ, арадай засагай жэлнүүдтэ СССР-эй туһаламжаар Монгол орондо мүнөөнэй хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд баригдаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Мүнөө үедэ тэдэнэр республикын бүхы промышленна продукциин хахад хубиие үйлэлбэрилдэг юм. Энэ долоодохи табан жэлдэ Монгол орондо Советскэ Союзай туһаламжаар арадай ажахын 340 томо ехэ объект баригдажа байна.

Дэлхэйн түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдтэй хамта Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд эб найрамдалые сахин хамгаална, бүхы арадуудай аюулгүй байдалай түлөө тэмсэнэ гэжэ «Үнэн» газетэ тэмдэглэнэ. Совет эб найрамдалта үүсхэлнүүд бүхы дэлхэй дээрэ халуунаар һайшаагдан дэмжэгдэжэ байнхай. Эб найрамдалые сахин хамгаалха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо талаар шэглүүлэгдэһэн КПСС-эй, Совет правительствын гаргаһан хүсэлэл оролдолгонуудые монгол арад бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ.

МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунхын албанай хэрэгээр һаяхан Советскэ Союзда ошожо, хэһэн хөөрэлдөөнүүд, уулзалганууд манай партинуудай, ба арадуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала хубитаяа оруулха байна гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай орган тэмдэглэнэ.

СССР-эй ПОСОЛЬСТВОДО БОЛОҺОН УУЛЗАЛГА

ПАРИЖ. Совет-француз дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Франциdaхи СССР-эй посольстводо уулзалга болобо. Франциин премьер-министр Фабиус, гадаадын харилсаанай министр Шейсон, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Мермаз, политическэ ба худалдаа наймаанай бүлэгөөрхидэй элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадалсаһан байгаа.

ФРАНЦИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ПАРИЖ. Франциин Коммунис партиин ЦК-гай пленум октябриин 29-дэ эндэ нээгдэбэ. 1985 оной февраль һарада болохо ёһотой ФКП-гэй XXV съездэдэ бэлэдхэлэй документын проект тухай асуудал тэрэнэй зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

ДИН РИДЫЕ БАРИЖА ХААБА

БУЭНОС-АЙРЕС. Монтевидеоһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, эб найрамдалай түлөө элитэ мэдээжэ тэмсэлшэ, американ дуушан ба актер Дин Рид Уругвайда баригдажа хаагдаа. Рейганэй захиргаанай булимтархы гадаадын политикые буруушааһан бэшэгые тэрэ Латиин Америкын энэ орондохи США-гай элшэн сайдта барюулха хараатай байгаа.

Түбэй Америкын арадуудай хэрэгүүдтэ США-гай хамааралсалгые, нэн түрүүн Никарагуада эсэргүүгээр үүдхэгдэжэ байһан американ эзэрхэг түримхэй ябуулгые, Латиин Америкын зонхилхы засаг захиргаануудые Вашингтоной дэмжэдэг ушарые буруушаажа байһанаа тэрээн соогоо мэдүүлбэ.

Уругвайһаа ороһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, хэдэн нүхэдтэеэ хамта Дин Ридэй американ элшэн сайдай байшанда ерэхэдэнь, гэнтэ добтолһон байна. Тэрэниие США-гай дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхиин толгойлогшын байшанда оруулжа сохёод, удаань хааһан байгаа. Баригдажа хаагдахынгаа урда тэрэ американ түрүү үзэлтэй ажал ябуулагша Уругвайн ниислэл хотын хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг районуудай нэгэндэ болоһон жагсаалда хабаадалсаа һэн. Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэдэ хаагдагшадые сүлөөлхэ эрилтэ энэ ороной сэрэгэй захиргаанай урда тэдэнэр табиба.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-69, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-01602. Заказ № 251. Индекс 04649.